

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljske izdaje
celoletno v Jugo-
slaviji 50 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasje po 150
in 2D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2Dn 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon šte. 50, upravnišča šte. 326

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.348
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Boj za trgovsko, obrtno in industrijsko zbornico.

**Združena stanovska kandidatna lista
za volitve v Zbornico za trgovino,
obrt in industrijo.**

Jelačin-Ogrinova lista.

**Trgovinski odsek.
I. kategorija.**

Kandidati:

JOSIP VERLIČ, veletrgovec, Ljubljana, Cesta na
Gorenjsko železnico.
Rudolf Stermecki, veletrgovec in predsednik trgov.
gremija, Celje, Kralja Petra cesta.
Jurij Picsek, trgovec v Novem mestu.
Vid Murko, trgovec, Maribor, Meljska 24.

Namestniki:

Anton Ravhekar, trgovec, Ljubljana, Pred Škofijo
šte. 20.
Martin Vrabl, trgovec, Ptuj.
Franc Lipej, veletrgovec, Brežice.
Anton Fazarine, trgovec, Celje, Kralja Petra 27.

II. kategorija.

Kandidati:

LEOPOLD BRUDERMAN, trgovec, Konjice.
Venceslav Breznik, trgovec, odbornik trg. gremija,
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7.
Ivan Grosek, trgovec, odbornik trgov. gremija za
novomeški okraj, Trebnje.
Franc Pečuh, trgovec, Gaberje pri Celju.

Namestniki:

Jožef Škafar, trgovec, Beltinci.
Josip Gagel, trgovec, Ljubljana, Sv. Petra cesta.
Maks Vale, trgovec, St. Jernej.
Franc Cajnko, trgovec z vinom, Slovenjgradec.

III. kategorija.

Kandidati:

STANKO LENARČIČ, trgovec, župan in načelnik
trgovskega gremija za logaški okraj, Nova vas
pri Rakeku.
Florijan Gajšek, trgovec, Loka pri Zusmu.
Avgust Cadež, trgovec, načelnik trg. in obrt. zveze,
Ljubljana, Kolodvorska ulica 35.
Edvard Kuček, trgovec s hmeljem, Zalec.

Namestniki:

Matija Rom, trgovec, načelnik trgovskega gremija,
Kočevje.
Krištof Spaniček, trgovec, Rogaška Slatina.
Marko Kardinar, trgovec, Sv. Marjeta na Dr. polju.
Rudolf Kovačič, trgovec, Ljubljana, Kongresni trg
šte. 19.

IV. kategorija.

Kandidati:

IVAN JELAČIN ml., trgovec Ljubljana, Rimska c.
šte. 1, predsednik Zveze trgovskih gremijev
za Slovenijo.
Anton Stergar, trgovec, Kamnik, načelnik trgov.
gremija za kamniški okraj.
Franc Korošec, trgovec, Gornja Radgona.
Janko Tavčar, trgovec, Maribor.

Namestniki:

Josip Peteline, trgovec, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.
Josip Lavtičar, trgovec in župan, Kranjska gora.
Davorin Tombah, trgovec z mešanin blagom, St.
Vid pri Ptuj.
Maks Turnšek, trgovec, Marija-Nazarje pri Mozirju.

**Pozor! Naj vsakdo pogleda na volivni legitimaciji in glasov-
nici v kateri kategoriji voli. Naj šli ogleda naše kan-
didate, da ne nalepi na glasovnico demokratičnih kandidatov.
Glasovalne listine za obrt so rdeče, za trgovino modre.**

**Navodilo volivcem za zbornico za trgovino,
obrt in industrijo.**

**KAKO IZPOLNIMO IN KUVERTIRAMO
GLASOVNICO, DA PRAVILNO VOLIMO
JELAČIN-OGRIKOV LISTO.**

Vsakdo prilepi na glasovnico listek z
imeni kandidatov Jelačin-Ogrinove liste za
dotično kategorijo, v kateri voli. Kategorija
je označena na volivni legitimaciji. Prilepiti je
treba dobro, če se listek z imeni kandidatov
samo priloži uradni glasovnici, je glas neve-
ljaven. Če kdo nima listka s temi kandidati,
naj jih točno prepíše iz našega lista.

Glasovnica z nalepljenim listkom kan-
didatov se vloži v malo kuverto, na kateri je
zapisano z debelimi črkami: »Samo glasov-
nico«. To kuverto naj vsak takoj zalepi in jo
vloži v večjo kuverto, ki nosi naslov: »Voliv-
na komisija Zbornice za trgovino, obrt in in-
dustrijo v Ljubljani«.

**Obrtni odsek.
I. kategorija.**

Kandidati:

JOZEF HAFNER, lastnik žage in župan, Skofja
Loka.
Janez Lančič, kleparski mojster, Gornja Radgona.
Ivan Rojina, lastnik pogrebnega zavoda, Ljubljana,
Spodnja Šiška 59.
Avgust Pen, gostilničar, Tržec, občina Jurjevci pri
Ptuj.

Namestniki:

Franc Zavodnik, mizarjski mojster, predsednik obrt.
zveze, Glince pri St. Vidu nad Ljubljano.
Anton Lekše, mizarjski mojster, Mozirje.
Ignacij Sinigoi, strojar, Ljutomer.
Ivan Srebot, čevljarjski mojster, Ljubljana, Ravni-
karjeva ulica.

II. kategorija.

Kandidati:

JERNEJ LOZAR, krojaški mojster, podnačelnik
krojaške zadruge, Ljubljana.
Blaž Zupanc, brivski mojster, načelnik obrtne za-
druge, Laško.
Valerijan Spruščina, prevoznik in mehanik, na-
čelnik zadruge kovinskih obrti in kolarjev za
sodni okraj Ptuj.
Karol Stupar, zidarjski mojster, Slov. Bistrica.

Namestniki:

Anton Bulc, mesar in gostilničar, Mokronog.
Jurij Moser, izvošček, Ljubljana, Zeljarska ulica.
Peter Zadravec, lastnik mlina in žage, Ormož.
Franc Breznik, pekovski mojster, Mežica.

III. kategorija.

Kandidati:

IVAN OGRIN, stavbenik in opekarnar, Ljubljana,
Gruberjevo nabrežje.
Anton Lipovšek, gostilničar, Maribor, Gosposka 26.
Stefan Sukič, krojaški mojster, predsednik obrtne
zadruge, Murska Sobota.
Ivan Pollak, strojarstvo, predsednik obrtne zadruge,
Kamnik.

Namestniki:

Franc Pust, tesarski mojster, Ljubljana, Streliška
ulica.
Ivan Černe, sedlar, Lesce.
Hans Schuller, hotelir, Slovenjgradec.
Jakob Jaš, izdelovatelj olja, St. Ilj pod Turjakom.

IV. kategorija.

Kandidati:

JANEZ VREČAR, mizarjski mojster, Sp. Domžale.
Jakob Babnik, vodovodni instalater, Ljubljana, Ka-
pitelska 3.
Miloš Hohnjec, kipar, Celje, Razlagova ulica.
Franc Koržija, dimnikarski mojster, Maribor, Stri-
tarjeva ulica.

Namestniki:

Joško Toporiš, krojaški mojster, predsednik obrtne
zveze, Tržič.
Stefan Litrop, čevljarjski mojster, Turnišče.
Anton Benegalija, krojaški mojster, Ljubljana, Po-
ljanski nasip 40.
Vinko Simonič, mehanik, Ptuj.

O POOBLASTILIH.

Za delniške družbe, za družbe z o. z., ko-
manditne družbe, gospodarske in pridobitne
zadruge ter kreditne zadruge in društva, ki
imajo kako trgovsko, obrtno ali industrijsko
podjetje ter so uvrščene v volivni imenik,
voli pooblaščenec (predsednik, član uprave-
ga sveta, ravnatelj, prokurist, poslovodja), ki

je po pravilih upravičen zastopati dotično
družbo, zadrugo ali društvo. V ta namen se
mu mora izstaviti pooblastilo, ki naj se glasi
takole:

Volivni komisiji Zbornice za trgovino,
obrt in industrijo v Ljubljani.

Podpisana tvrdka pooblašča gosp. (rav-
natelja, upravnega svetnika, upravnega vodjo,
prokurista) I. I. iz da izvrši v njenem
imenu volivno pravico za zbornične volitve
dne 22. septembra 1926.

V dne

Podpis tvrdke, kakor je predpisan po
pravilih.

To pooblastilo, ki ima obliko dopisa, mora
pooblaščenec izročiti volivni komisiji, ako
odda glasovnico in volivno legitimacijo osebn-
no. Ako pa pošlje glasovnico in legitimacijo
po pošti, mora priložiti pooblastilo volivni
legitimaciji.

Podjetja, ki so v likvidaciji,

volijo prav tako po pooblaščenju. Pooblastilo
naj se izda enemu likvidatorjev, ki so upra-
vičeni za zastopstvo.

Državna samoupravna telesa

volijo po pooblaščenju. Pooblastilo se izda
osebi, ki je uradno postavljena na čelo pod-
jetja (ravnatelj).

Ako je lastnik podjetja umrl,

a zapuščina še ni prisojena dedičem, voli za
zapuščino oseba, katero je postavilo sodišče,
da jo upravlja. Dotičnik se mora izkazati s
pooblastilom, ki mu ga izda sodišče. V po-
oblastilih ima biti navedeno, da je dotičnik
upravičen zastopati zapuščino umrlega pod-
jetnika ter za zapuščino izvršiti volivno pra-
vico.

Za osebe, ki so pod varstvom

(mladoletniki) ali skrbstvom (preklicani) voli
varuh, odnosno skrbnik. Izkazati se morajo s
pooblastilom, ki mu ga izstavi pristojno sodi-
šče in iz katerega je razvidno, da je postavl-
jen za varuha, odnosno skrbnika.

Družabniki

(kompanjoni) javnih trgovskih družb volijo
vsak zase. Kot volivec je v volivni imenik
vpisan družabnik posebej in ne javna trgov-
ska družba kot taka. Javne trgovske družbe
zato sploh ne volijo, temveč le posamezni
družabniki, ki so vpisani v volivni imenik.

Pozor!

Samoposebi umevno je, da se uradni
organi ne smejo postaviti v službo katerekoli
stranke. Zato je jasno, da se mora tudi vsak
poštini uslužbenec pri sedanjih volitvah v tr-
govsko in obrtno zbornico vesti popolnoma
korektno. Izključeno je, da bi smel kdorkoli
bodisi agitirati za listo SDS ali ji na kakršen-
koli način pri izvrševanju svoje službe po-
magati. Če bi se kljub temu kaj takega zgo-
dilo, naj se vsak tak slučaj takoj javi naše-
mu volivnemu odboru! Opozarjamo, da se ne
bomo ustrašili nobenih korakov, da prepre-
čimo vsako zlorabo, pristranost ali agitacijo
od strani kakšne osebe, ki ji je to službeno
prepovedano. Poskrbeli bomo, da bo za vsak
tak slučaj nemudoma izvedel minister za tr-
govino in minister pošte in brzojava.

Esdeesarji so naročili pri tiskarni, kjer
so se tiskale originalne volivne kuverte, še
8000 enakih kuvert za trgovino. Jasno je, kaj

SDSarie čez prag.

»Pismonoše iz hiše, naši v hišo«, tako
poziva tajništvo Samostojne demokratske
stranke v svojih okrožnicah. Volivci naj to
parolo podaljšajo takole: »SDSarski agitator
še ne v hišo, pa že čez prag — ven.«

**SDSarski
volivni manevri.**

Mi smo že opozorili, da bodo SDSarji
skušali za svojo listo izrabljati poštne usluž-
bence, kjer so njihovi somišljeniki. Danes
imamo že v rokah točne podatke, da se
funkcionarji demokratske stranke vozijo po-
nekod od poštarja do poštarja in da nekateri
izmed teh že vršijo službo agitatorjev za SDS
in obiskujejo v tej misli svoje tovariše. So-
mišljeniki — pozor!

Trgovci!

Te dni, ko bodo hodili okoli vas demo-
kratski agitatorji, da bi Vam pobrali glasov-
nice, se spomnite na tiste dni in tedne, ki ste
jih predsedeli v ječah radi demokratičnih de-
nunciacij in preganjanj in vrzite agitatorje
čez prag. Nobene glasovalne listine nikomur
iz rok. Vsak naj voli sam, kot svoboden mož.

**Volivci izpolnite, kuvertirajte in
oddajte NA POŠTO TAKOJ.
Ne čakajte, ker lahko kako
listino izgubite, pokvarite ali
vam jo kedo izmakne. Glede
pošt se ravnajte po navodilu,
ki ga Vam dajemo na drugem
mestu.**

**Industrijci - volivci
v Zbornico.**

Pričakujemo, da bo »Jutro« danes pri-
neslo nova natelevanja o kandidatih združe-
ne stanovske liste. Mi dosledno izbegavamo
časopisni boj v industrijskem odseku. Toda če
bomo izzvani, bomo jutri govorili o tem, koga
»Jutro« hoče vriniti v Zbornico za trgovino,
obrt in industrijo.

Govorili bomo o 150 milijonih našega
narodnega premoženja, o bivši Jadranski
banki, o milijonih bolniškega zavarovanja.

Osvetlili bomo SDSarske namere pri
reklamacijskem postopanju za industrijski
odsek.

Volivci industrijskega odseka, ki ste vsi
najkruteje občutili usodne napake centrali-
stične finančne in gospodarske politike, sedaj
je čas, da obsodite njene predstavitelje.

**Jelačin-Ogrinova lista
zmaguje.**

Izvrstno uspelemu shodu volivcev v zbor-
nico za trgovino, obrt in industrijo minulo
nedeljo v Novem mestu je sledil v terek
ponoven shod, ki je nadvse sijajno uspel.
Navzoči so navdušeno pritrdjevali domačim go-
vornikom in se vsi izrekli za Jelačin-Ogrino-
vo listo. — Od številnih shodov in sestankov,
vršečih se na praznik, naj omenimo samo ona
v Kostanjevici in Senovem pri
Rajhenburgu. Slednjemu je prisostvoval tudi
narodni poslanec G. S h o b e r n e, ki je v Se-
novem domačin; pozdravil je zbrane volivce,
priporočajoč jim složen nastop. Med shodom
se je zvedelo za »Jutrove« laži, ki so jih vsi
brez izjeme obsodili; tu, in upamo, da tudi
drugod, bodo imele ravno nasproten uspeh.
Volilstvo v brežiškem kotu in sploh ob hrva-
ški meji je navdušeno za Jelačin-Ogrinovo
listo.

Za mir med narodi.

Te dni je končal šesti mednarodni demokratski mirovni kongres v Biervillu, ki je bil po svoji obliki in po svojem značaju ena najslabših mirovnih manifestacij, kar smo jih doživeli iz svetovne vojne. Poseben pomen je dobil ta kongres s tem, da mu je — v nasprotju s prejšnjimi — posvečala pozornost vsa velika evropska politična javnost, zlasti pa francoska. Saj se je priredil celo oficijelno sprejem 130 delegatov na Quai d'Orsay, kar je poleg okolnosti, da se ga je udeležilo večje število parlamentarcev iz raznih dežel, uvrstilo biervillski kongres v krog tistih znamenitih političnih prireditelj, ki jih morajo uvaževati vsi, ki imajo danes v svojih rokah več ali manj usodo Evrope.

Sam na sebi je bil biervillski kongres — kongres katoliške mladine, ki nastopa danes kot najvnetejša boriteljska ideja svetakega mira, in je imel zato tudi povsem obeljezje mladinskega dne: v krasni pokrajini, v starem grajskem parku s pisanimi livadami in temnimi gajami ogromno taborišče, šotor pri šotoru, 5000 mladih ljudi... Neka mistična romantika je obdajala ta mali svet, ki je vplivala vsekakor tudi na duha zborovanja. Duhovni temeljni element, ki ga je zunanja okolica poživila, je bilo medsebojno bližje spoznavanje in razumevanje, ki je predpogoj vsakega plodovitega skupnega dela za skupne naloge in cilje zlasti pri mladini.

In tako se je znašla v Biervillu mladina — kljub najrazličnejšemu narodnemu mišljenju in čustvovanju, zastopanih je bilo okoli 80 narodnosti — v eni sami veliki skupni misli, v enem samem svetskem duhovnem cilju, ideji miru; razveseljavajoč, ki že sam na sebi utrjuje upanje, da se bo velika stvar mednarodnega sporazuma v prilog mirnega sožitja in skupnega dela narodov končno le nresničila.

Seveda treba za to tveganja vere, ki gore prestavlja; da ima naša katoliška mladina to vero, je pokazal biervillski kongres. In kakšno realnost ima ta vera, izhaja iz sklepov kongresov, ki se pogumno in pravilno lotevajo odločilnih vprašanj mednarodne politike v smislu, ki se-le more zajamčiti pravo rešitev danes na narodih ko mora ležati problemov. Kongres je zahteval med drugim: zvezo narodov na demokratični podlagi t. j. na temelju medsebojne ravnopravnosti, za narodnostne manjšine pravico do maternega jezika v šolah in pri oblastnih, obsojil izkoriščanje domaćinov v kolonijah, pred vsem pa povdaril absolutno spoštovanje pravice samoodločevanja vseh narodov, kateregakoli plemena — torej zahteve, v katerih se izraža duh, ki odgovarja najboljše tradiciji zapadnega krščanstva. Saj pa more tudi samo ta duh vrniti bolni Evropi zopet tisto duševno dostojanstvenost pred seboj in pred narodi, ki jo bo storila poklicano za veliko svetsko misijo, ki jej je namenjena od zgodovine, kateri pa se je izneverila. In tako je tudi velikega simboličnega pomena to, da je sveti oče biervillskemu kongresu poslal svoj posebno pristen pozdrav in blagoslov in z bodrilnimi besedami pohvalil mirovno delo Marca Sangnierja, sklicatelja kongresa in vnetega apostola miru. Saj je to mirovno delo eno najlepših in najzrelejših sadov vsesvetkega obnovitvenega programa pontifikata Pija X.: Mir Kristusov v Kraljestvu Kristusovem.

Davčni zakon.

Belgrad, 9. septembra. (Izv.) Odbor za pretrg zakona o izenačenju neposrednih davkov je razpravljal o čl. 94. Ta člen govori o davku na posestva imovinskih občin in zemljiških enot. Člen 95. je bil deloma sprejet, deloma rezerviran. Tako se je rezerviral pasus, ki govori o eksistenčnem minimumu. Daje pasus o davku na dohodke članov vladarske hiše, ki imajo apanažo, dalje na delavce, ki dobivajo invalidsko podporo. Zastopniki opozicije so zahtevali, da se komorni davek ukine. Sklenilo se je, da se bo o rezerviranih pasusih razpravljalo pozneje. Čl. 96. je bil sprejet z majhnimi izjemami. Člen govori o začetku in prenehanju davčnih obveznosti. Potem se je seja zaključila. Prihodnja seja bo jutri popoldne ob 4.

MINISTER MILETIČ V MARIBORU.

Belgrad, 9. septembra. (Izv.) Minister za narodno zdravje Slavko Miletič je odpotoval zvečer v Maribor v resornih zadevah.

ZA PRAVNOPOMOČNO KONVENCIJO MED SHS IN AVSTRIJO.

Belgrad, 9. sept. (Izv.) Dr. Otokar Rybář, pooblaščen minister in načelnik oddelka za sklepanje pogodb ministrstva za zunanje zadeve, je odpotoval v Ljubljano, kjer bo prisostvoval pravniškemu kongresu, potem bo odpotoval na Dunaj, kjer se bo v imenu vlade pogajal z avstrijskimi oblastmi za končnoveljavno sklenitev konvencij o pravni pomoči med našo državo in avstrijsko republiko. Ta konvencija se je sprejela že ob prvi bivanju naše delegacije na Dunaju. V tej delegaciji sta bila dr. Babnik in Dušan Pešić, načelnik pravosodnega ministrstva.

London, 9. sept. (Izv.) Rudarji v Lancashire in Cheshire so sklenili, da gredo 13. sep. zopet na delo na podlagi osemurnega delavnika in plač, ki so veljale pred početkom stavke.

Dvorni lov v Krmi. ~ Dolge konference z Maksimovičem. ~ Kombinacije s Pašičem se smatrajo kot nemogoče.

Bled, 9. sept. (Izv.) (Od našega poročevalca.) Danes dopoldne so se na avtomobilih odpeljali dvorni gostje na lov v Krmo. Kralj je ostal v Suvoboru. Lova so se udeležili naša kraljica, romunski kralj, princ Pavle, princeznja Olga, Obulenski s svojo soprogo ter ostali gostje in spremstvo romunskega kralja. Lov je zelo dobro uspel. Po lovu so se podali v lovsko kočjo, kjer je bil pripravljen obed. Vrnili so se okoli 4 popoldne. Malo po 5 so prispeli nazaj na Bled. V prvem avtomobilu sta se peljala kraljica Marija in romunski kralj. Kraljica je sama šofirala. Videlo se je, da so se vsi zadovoljni vračali. Vreme je bilo lepo, dasi brez solca, in prijetno toplo. Romunski kralj je svoje bivanje na Bledu za nekoliko dni podaljšal. Kot velik športnik in ljubitelj narave je zelo vžljubil naše kraje.

Minister Maksimovič je ostal na Bledu in odpotuje šele jutri ali pojutrišnjem proti Ljubljani. Popoldne je bil čez eno uro v Suvoboru. Konferiral je z dvornim ministrom Jankovičem.

V političnih krogih se mnogo komentirajo razne kombinacije morebitne nove vlade. Tajna pogajanja se vršijo na vseh straneh. Kombinacija s Pašičem se smatra kot nemogoča. Istega mnenja so njegovi ljudje ter ga na tihem zapuščajo. Bojijo se iti z njim radi njegovega sina, da ne bi znova dvignili prahu.

Seja ministrskega sveta.

VLADA V SPORU S TPD NE ODNEHA. — ZADEV PRODAJE TOBAKA V INOZEMSTVO. — FINANČNI MINISTER NEUSMILJENO REDUCIRA IZDATKE.

Belgrad, 9. septembra. (Izv.) Zvečer se je vršila seja ministrskega sveta. Prometni minister dr. Jovanović je poročal o sporu države z lastniki zasebnih rudnikov v državi. Po seji je g. Jovanović častnikarjem izjavil, da še ni prišlo do nobene poravnave med državo in lastniki rudnikov. Država zahteva od zasebnih lastnikov, da popuste pri premoгу 15%, lastniki pa ponujajo 10% popusta. Ako ne bodo lastniki popustili, je dr. Jovanović izjavil, da bo potrebe državnih železnic kril iz državnih rudnikov, v katerih se bo produkcija premoga povečala.

Finančni minister dr. Perić je dal glede prodaje tobaka v inozemstvu sledečo izjavo: V javnosti je bilo govora o konvencijah med monopolno upravo in nekim inozemskim konzorcijem radi prodaje tobaka. Ta konvencija je bila že davno pogojena, pa so jo moji predniki odbili. Jaz sem to vprašanje imel v evidenci. Ker monopolna uprava ni vedela za to, da je bila konvencija odbita, sem jaz obvestil ministrski svet o tem vprašanju.

KRIZA LESNE INDUSTRIJE.

Belgrad, 9. sept. (Izv.) Upravni odbor Narodne banke je imel danes sejo, na kateri se je govorilo o lesni industriji in o krizi te industrije. Po sklepu upravnega odbora se bodo krediti podaljšali za tri mesece na podlagi prošnje. Upravni odbor bo proučil vprašanje diskontiranja in kupovanja deviz, s katerimi razpolagajo lesni trgovci. Narodna banka bo podvzela korake za formiranje centralne pisarne, ki bo zbiral podatke o zadolžitvi komitentov pri drugih bankah.

Prihod nemške delegacije v Ženevo.

Ženeva, 9. septembra. (Izv.) Danes je prispela v Ženevo nemška delegacija z dr. Stresemannom na čelu. Po pozdravni delegacije so odšli vsi člani v hotel. Popoldne so se vršila posvetovanja za jutrišnjo svečano sejo. Za dopoldne je predviden pozdravni govor dr. Nindića in govor dr. Stresemanna. Briand bo govoril v imenu onih držav, ki so sklenile in podpisale locarnsko pogodbo.

Pariz, 9. septembra. (Izv.) Po poročilih iz Ženeve, bo Briand na jutrišnji seji govoril po pozdravnem govoru dr. Stresemanna in nemških delegatov o mednarodni politiki Francije.

Ženeva, 9. sept. (Izv.) Pričakujejo, da bo Nemčija imenovala za vodjo juridične sekcije tajništva Društva narodov sedanega generalnega konzula v Newyorku Lewinkyja ali sedanjega poslaniškega svetnika pri Vatikanu Brentana.

Pariz, 9. sept. (Izv.) Pariško časopisje je sprejelo novico o zadnjih dogodkih v Društvu narodov zelo rezervirano. Vsi listi povdarjajo, da pomeni sprejem za Nemčijo veliko zaupanje, ki ga mora Nemčija šele opravičiti. »Petit Journal« piše: »Gre resnično in dejansko za spravo. Vstop Nemčije v Društvo narodov dovoljuje hitro izvajanje lokarnske politike. Nemčija pa mora dokazati, da se je iz preteklih skušenj kaj naučila. Ženevski duh mora zmagati nad vojno mentaliteto Nemčije. Nekateri listi pa nazivajo sprejem Nemčije naravnost veliko napako.

Ženeva, 9. septembra. (Izv.) Vsi delegati skupščine Društva narodov so zadovoljni, da je sprejem Nemčije tako gladko potekel. Male države pa izražajo svoje nezadovoljstvo nad tem, da so se istočasno ustvarila tri nova nestalna mesta, ko so po svojem bistvu enaka stalnim. Velešile so ta sklep izvajale, da končno rešijo vprašanje sveta Društva narodov. Del malih držav je bil proti temu sklepu, pa je pod pritiskom moral glasovati za.

Ženeva, 9. septembra. (Izv.) Danes zvečer priredi zveza častnikarjev pri Društvu narodov diner, pri katerem bodo navzoči tudi ministri Stresemann, Briand in Chamberlain. Govorili bodo razni vodilni državniki.

Ženeva, 9. septembra. (Izv.) Ker je publika na tribuni hotela izžvati razne manifestacije za in proti nekaterim delegatom, je predsednik dr. Nindić odredil, da je v bodoče

Beleške

Δ Na Pueljevem zboru na Bledu je nastopil kot govornik tudi g. Prepeluh in pustil živeti slovensko skupnost s tem, da je hujskal proti SLS, kateri je očital stvari, ki so vse samo ne resnične. Med drugim je trdil, da SLS ni hotela sporazuma in da je vseh tistih 100.000 glasov, ki jih je dobila, vrženih skozi okno. — Mi si z najboljšo voljo prizadevamo, da bi si mogli pridobiti o g. Prepeluhu mnenje, da je resen politik, toda on žalibog ne dopusti, da bi imela slovenska javnost o njem to mnenje.

Δ Nekaj o skrbnem gospodarstvu. Ni dovolj, tako je dejal g. minister Pucelj na blejskem zboru, če si samo skrben gospodar, ako pa v kritičnem momentu dovoliš, da drugi gospodarji s tvojim premoženjem. Da se brani, smo organizirani v stranke in zato se stranke med seboj tudi vežejo. — In tako smo se zvezali z radičevci v podpiranju centralizma, ki gospodarji s slovenskim premoženjem, in smo kot skrbni gospodarji v najkritičnejšem momentu postavili 13 milijardni proračun, ki bo spravil Slovenijo na kant, je pozabil postaviti g. minister Pucelj.

Δ Tolažbe uradništva. Iz Belgrada javljajo: koncem tega meseca bodo zaključeni vsi krediti za izplačilo dolžne razlike državnim predhodni posli glede na otvoritev in razdelitev kreditov za izplačilo dolžne razlike drž. uradnikom. Čim bodo krediti odprti in razdeljeni, se bo takoj začelo z izplačevanjem in tako bo verjetno (verjetno?) še do konca tega leta likvidirano to vprašanje, čegar rešitev se odlaža že toliko let in ki je največje važnosti za vse uradništvo. Ob enem pa javljajo iz Belgrada tudi to-le: Ker uradništvo v mnogih krajih ni o pravem času prejelo svoje plače in je radi tega preko svojih predpostavljanih poslalo proteste finančnemu ministrstvu, je zdaj finančni minister odredil, da se plače v najkrajšem roku izplačajo, da uradniki ne bi trpeli pomanjkanje. — Kako hoče vlada izplačati uradnikom že več let dolžno razliko, ko jim niti ne izplačuje redno mesečnih plač, to nam je uganka.

Δ V odsotnosti Stjepana Radića — tako poročajo belgrajski listi — delajo zdaj radikali »z ubrzanim tempom« na razčiščenju položaja, preiskujejo možnosti novih kombinacij in proučujejo razpoloženje v radikalnih vrstah. Vodstvo radikalne stranke je zbrano in si daje od vseh uplivnih ljudi poročati, kako razpoloženje in mišljenje je v stranki. Dozda je iz večine krajev prišlo mnenje, da z dosežanjem koalicijske ni mogoče nadelovati. Potemtakem bi izgledalo, da je usoda sedanje koalicijske RR že odločena. Toda treba je, da se sestane obdobje komponenti i nerazpoloženje proti današnji koalicijski i mogočnost ostvarjenja nove kombinacije. Na tem poslednjem se zdaj »radiki«. Radikali hočejo na vsak način imeti čisto situacijo še pred sklicanjem narodne skupščine. Dokler se je nahajal Radić doma, se pa to sondiranje terena za novo kombinacijo ni moglo vršiti tako odkrito, in zato so radikali samo zato, da bi se mogli nemoteno pogajati, poslali Radića kot delegata v Ženevo. Nam se zdi, da so pa radikali že tu naredili taktično napako. Morali bi delati vso stvar prikrito, ne pa obešati jo na veliki zvon časopisja. Ker če bo g. Radić vse to bral, bo hitro spet skakal radikalske vode, kakor je to že storil v zadnjem svojem »Domu« z napadi na radikale.

ČESKOSLOVAŠKA.

Praga, 9. sept. (Izv.) »Narodni Listy« so v uvodnem članku brezobzirno napadli predsednika republike Masaryka zaradi njegovih izjav o sodelovanju Čehov in Nemcev v vladi. List je bil po večini konfisciran. Dr. Kramář nadaljuje z napadi na dr. Beneša.

Dr. Anton Švehla bo v ponedeljek končal svoje zdravljenje in se vrnil v Prago. Položaj še ni toliko jase, da bi se moglo govoriti o sestavi nove parlamentarne koalicijske. Nemška krščansko-socialna stranka bo 21. t. m. imela svoje glavno zaupniško zborovanje, ki bo sklepalo o odobritvi zadnjih korakov parlamentarnega kluba stranke in odločalo o bodočem nastopanju.

MELLON PRI CHURCHILLU.

London, 9. sept. (Izv.) Ameriški državni tajnik za finance Mellon je obiskal angleškega finančnega ministra Churchilla. Mellon je poudarjal, da je to samo vladnostni obisk.

SEJA RAZOROŽITVENE KOMISIJE DRUŠTVA NARODOV.

Ženeva, 9. septembra. (Izv.) Danes se je sestala razorožitvena komisija Društva narodov k prvi seji. Predvsem stoji na programu razprav poročilo o poravnanju mednarodnih konfliktov. Kot prvi govornik je govoril jugoslovanski delegat Marković, ki se je med splošnim odobravanjem zavzemal za to, da se mesto ženevskega protokola sklene nov mednarodni dogovor.

NOVA ZAROTA NA BOLGARSKEM.

Sofija, 9. septembra. (Izv.) Uradno poročilo policijskega ravateljstva poroča, da je bilo v zvezi z novo agrarno-komunistično zaroto aretiranih 80 oseb. Zarotniki so imeli organizirane podružnice po različnih mestih v pokrajini. Policija je zaplenila tudi tajno izhajajoči list »Rdeča zastava«.

vsak nemir na tribunah najstrožje prepovedan. Značilen incident se je pripetil pri govoru Maharadže iz Kapurtala. Maharadža je dejal, da je on prvi indijski knez, ki stopa na tribuno Društva narodov. Pozdravil je vstop Nemčije. Nato pa se je obrnil proti Chamberlainu in izrazil željo in upanje, da bo Indija kmalu postala mogočna avtonomna država. Robert Cecil je pri teh besedah živahno ploskal, dočim se Chamberlain ni ganil.

Pred koncem diktature na Španskem.

Pariz, 9. sept. (Izv.) Kakor poročajo iz Madrida, znaša število častnikov, ki so zaprti radi zadnjih nemirov, 2398. Med njimi je 61 generalov. Stopenjdeset častnikov bodo izročili vojnemu sodišču. Najstrožje bodo kaznovani profesorji na toptičarski vojni akademiji v Segoviji, ker so oni začeli vojaške gibanja.

Pariz, 9. sept. (Izv.) »Newyork Herald« poroča iz Madrida, da je pričakovati kmalu konca Primo de Riverove diktature. Primo de Rivera je po zadnjih dogodkih zelo oslabil. Tudi kralj je že ponovno izrazil željo, da se napravi konec diktaturi. Govori se, da se bo diktator moral umakniti iz zdravstvenih razlogov. Kot moža, ki bi prevzel sestavo vlade, imenuje voditelja konservativne stranke Guerro, ki je že privolil v to, da sestavi novo parlamentarno vlado.

FRANCOSKO - TURSKI KONFLIKT.

Pariz, 9. sept. (Izv.) Turške oblasti so aretirale in zaprle del moštva »Lotos«. Turška vlada je na intervencijo francoskih zastopnikov izjavila, da aretirancev ne izpusti, ampak jih bo postavila pred svoja sodišča. Delegacija moštva »Lotos« je osebno izročila ministrskemu predsedniku pritožbe nad postopanjem turške vlade. Ministrski predsednik Poincare je delegaciji obljubil, da bo Francija napravila v Angori odločno demaršo. Francozi groze celo z represalijami, da bi se zaseglo vse turško premoženje v francoskih bankah.

PRI TANGERJU HOČE TUDI RUSIJA SVOJ DELEŽ.

Moskva, 9. septembra. (Izv.) Sovjetski poslaniki so izročili tistim vladam, ki so podpisale leta 1906. pogodbe o Tangerju in s katerimi ima Rusija diplomatske zveze, noto v kateri Rusija opozarja, da je tudi ona sodelovala pri prvi ureditvi tangerskega vprašanja in si zato osvaja pravico, da sodeluje tudi pri vsaki bodoči tozadevni konferenci. Sklepov, ki bi se napravili brez sodelovanja Rusije, sovjetska vlada ne bo priznala. Predvsem zahteva Rusija, da se sporazumno do- loži kraj konference. To zlasti zato, ker se hoče Rusija zavarovati, da bi se konferenca ne vršila v kaki državi, s katero sovjetska vlada nima zvez.

Riga, 9. sept. (Izv.) Obrežni parnik »Reibade« se je pri vlišanju poškodoval in potopil. Veliko posadke je utonilo.

II. pravniški kongres.

Včeraj ob pol 11 se je v »Unionski« dvorani pričel II. pravniški kongres. Otvoritev se je udeležilo čez poldrugi tisoč odličnih jugoslovanskih pravnikov.

Kongres je otvoril predsednik Društva »Pravnik« in odvetniške zbornice in predsednik kongresa dr. Danilo Majaron. Poudaril je misel kolegialnosti, zblizovanja jugoslovanskih pravnikov in složnega sodelovanja na korist enotnega prava, ki je zbrala pravnike na II. kongres, da obnovijo, poglobijo in razširijo bratstvo, da započeto delo nadaljujejo in služijo z novim gradivom zakonodajnim činiteljem za okrepitev prava in za ureditev pravnih odnošajev v naši državi, in sicer v duhu moderne pravne vede, socialnih potreb in v smeri enotnega nacionalnega prava.

Ta kongres je veličasten po nepričakovanem številu udeležencev in po odlični sestavi. Kongres se dviga nad običilo sodobnih kongresov po svojih ciljih. Cilji niso stanovsko sebični, ampak naj služijo javnopravnim dobrinam. Naš cilj je zanesti v sedanje politično in gmotno razburkano življenje duha pomirljivosti.

Zato sem si zvest izredne časti, na smem v imenu in po nalogu stalnega odbora kongresa pozdraviti visokospoštovano gospodo. Toda, ali naj vas pozdravim po stanovih in poklicih, ki so tukaj zastopani? Tu so zastopniki državne politične uprave, od najvišjega ministra dol, po številu okoli 160; zastopniki državne justice od častitih predsednikov naših vrhovnih sodišč do mnogobrojnega sodnega naraščaja, skupaj 600; odlični učitelji, nad 20; odvetniki, branitelji prava, nad 300; notarji in pomočniki, nad 60; in mnogi drugi. Pozdravljam pestrobojnost kongresa, katero tvori nad 300 pravniških dam. Visokospoštovana gospoda! Vi predstavljate po znanih nalogah, ki jih vršite v službi prava, ljudstva in kralja, elitno družbo. Zato dovolite, da vas pozdravim s skupnim pozdravom: Dobrodošli tovariši, dobrodošle tovarišice!

Dovolite mi kot slovenskemu pravniku, da vas pozdravim v imenu slovenskih pravnikov. Slovenski pravniki so ponosni, da se veliko zblizujejo pravnikov vrvi v naši ožji domovini. Slovenski pravniki smo se že pred vojno združevali, ker smo vedeli, da je to za narodno življenje naravnost potrebno. Le na ta način se je pravniški svet s svojo zavestjo in ponosom rešil v zedinjeno Jugoslavijo. Zaližbog, ne ves, znaten del slovenskih pravnikov je ostal. Za tega del smem v imenu slovenskih pravnikov reči: Dobrodošli v srcu Slovenije! Dobrodošli zedinjeni v zapadni predstraži Jugoslavije, ki je okrnjena. (»Živio!« Ploskanje.)

Nadalje je g. predsednik orisal priprave za II. kongres. Stalni odbor je izdal osnutek referatov in koreferatov, ki so na dnevnem redu, tako da so imeli člani kongresa priliko se z njimi seznaniti.

Nato je dobil besedo konzul češkoslovaške republike dr. Fr. Rešl, ki je izvajal: »Čast mi je, pozdraviti Vaš kongres v imenu kolegialnega združenja češkoslovaških pravnikov. Želim vam uspeha pri važnem cilju. Kakor ima naša mala republika po državnem prevratu še veliko nalogo, priveriti harmonijo in enotnost v veljavne pravne predpise, tako tudi Vas, sinove kraljevine slavne preteklosti, čakajo po sprejetju vidovdanske ustave dela, za katera so predvsem poklicani vaši strokovnjaški krogi. Želim vam, da bi s svojo iniciativnostjo in sodelovanjem v teoriji in praksi v domovini vršili veliko službo. Kličem vam: Vaše delovanje imej mnogo uspeha!«

Predsednik g. Majaron se je g. dr. Reslu zahvalil za pozdrav in nadaljeval: »Prijetna naloga mi je, opozoriti na to, da zastopa g. general našega milega kralja. (»Živio!«) S tem,

da je delegiral na ta kongres svojega zastopnika, je pokazal svojo veliko naklonjenost napram kongresu in vsemu pravniskemu stanu. Naš kralj ni samo vojak, ampak je tudi vojak na pravniskem polju. Naš kralj je tisti, do katerega se zatekamo, kadar smo v nepriliki, in kadar to zahteva interes države. M iljubimo našega kralja, mi smo mu udani. Zato kličemo: Bog živi našega kralja! (»Živio!«) Dovolite, da ta pozdrav sporočim kraljevi pisarni na Bledu.«

V imenu mestne občine je gerent dr. D. Puc pozdravil kongres. Pozdravil je Srbe in Hrvate, s katerimi smo bili v stalnih kulturnih stikih in h katerim že po naravi težimo. Pravniki imajo v naši državi težaven posel. Zato pozdravljamo njih delo na II. kongresu, ki bo važna etapa v konsolidaciji naših razmer. Udeležencem kličo: Dobrodošli!

Predsednik sporoči udeležencem, da je prišla cela vrsta brzojavnih pozdravov, kateri se bodo pozneje prečitali. Nato je predstavil glavna funkcionarja kongresa: I. podpredsednika zagrebškega vseučiliškega prof. dr. Ladislava Polića in II. podpredsednika beograjskega vseučil. prof. dr. Arangje- loviča.

Kongres je brzojavno pozdravil predsednik ministrskega sveta Nikola Uzunović.

Referati.

Izenačenje zakonskega prava.

Po teh govorih se je pričel meritorni del kongresa. Prvi je dobil besedo ljubljanski vseučiliški prof. dr. Rado Kušej, ki je referiral o »izenachenju zakonskih prav v kraljevini«. Ta velezanimivi in važni referat začenjamo objavljati v današnjem listku.

Koreferent T. Andrijevič, sodnik apelacijskega sodišča v Skopju, je poudarjal, da je treba v normah o zakonskem pravu v prvi vrsti edinstvenosti. Treba je torej unificirati zakon v naši državi ter ustvariti de lege ferenda na primernejšo formo. Nato je poročal o zakonskem pravu kristjanov in nekristjanov v Južni Srbiji in Črni gori. Smatral je za najprimernejše, da se vpošteva v bodoči zakonodaji čl. 28. ustave. Glede muslimanov pa naj bi se predhodno sklepal zakon po državni civilni formi in nato šele o njihovi verski formi. Cerkveno sklepanje zakona pa naj bi bilo dano na voljo strank. Razsojanje o zakonskih sporih naj se, izvzemši muslimanov, prenese na civilna so-

dišča. Smatra za neobhodno potrebno, da se zakonodajcu postavi naloga, da pred izenačenjem civilnega državlanskega prava izda poseben in edinstven zakon o zakonskem pravu v ožjem smislu.

Isto je poudarjal dr. Eisner, ki smatra, da se sedanje stanje v tem pogledu protivi duhu ustave in načelu svobode vere in neodvisnosti državlanskih pravic do veroizpovedi. Treba je zato materielno zakonsko pravo urediti za vse državljanke enako brez razlike vere. Vsakdo pa sme skleniti zakon tudi pred svojim verskim forumom.

Koreferent dr. Edo Lovrič je pa poudarjal nerazdružljivost zakonske zveze ter opozarjal na to, da se 80 odstotkov naših državljanov drži verske forme sklepanja zakona ter da se mora njim pustiti glavna beseda pri odločanju novega zakona o zakonskem pravu.

Vprašanje valorizacije.

Drugi referat je imel dr. Edvard Pajnič, svetnik višjega deželnega sodišča v Ljubljani, o vprašanju valorizacije. Naglašal je krivice v materielnem oziru, ki so posledica devalvacije našega denarja. To pride posebno v poštev pri zapuščinah, kjer mnogo-krat dobi dedič v nepremičninah veliko večjo vrednost, kakor oni dediči, ki jim gre delež samo v denarju. Smatra zato, da bi bilo treba uzakoniti določbo, po kateri bi smel sodnik upoštevati izpremembo nakupovalne moči denarja, kadar mora prečenjevati stvari ali dajatve po vrednostih, ki so jo imele kdaj prej. Opozarjal je tudi zlasti glede rešitve tega vprašanja vnaprej na tozadevni avstrijski in nemški zakon.

Koreferent dr. Bajkič je v temperamentnem govoru zavračal princip valorizacije, ker je nemožno jo izvesti pravično. Vrhutega je po njegovem mnenju to vprašanje že nepotrebno, ker bi se lahko že govorilo o potrebi devalorizacije.

Pred njim je dr. Josip Mudrovič zagovarjal princip, da bi se valorizacija izvršila na ta način, da bi vsaka stranka trpela polovico zgube v slučaju padanja nakupovalne moči denarja.

Naši finančni zakoni.

Dr. Kosta Kumanudi, minister n. r., župan in univerzitetni profesor v Beogradu, je referiral o pravnem značaju in tehniki naših finančnih zakonov. Po zgodovinskem pregledu finančnega zakona in zakona o državnem računovodstvu pred vojno in po vojni je posvetil posebno pozornost določbam ne-

finanč. značaja, ki so se začele uvajati potem finančnega zakona po vojni. Načel je vprašanje, ali imajo nefinančne odredbe zakonito obvezno moč samo dotlej, dokler velja tudi finančni zakon, ali ne. Glede bodočega finančnega zakona je naglašal, da se mora možnost uzakonjenja nefinančnih odredb potem finančnega zakona kolikor mogoče omejiti samo na najnujnejše slučaje.

Isto je poudarjal koreferent dr. Blagojevič, ki smatra, da uzakonjenje nefinančnih odredb potem finančnega zakona krši ustavo ter zakon o državnem računovodstvu. Pokazal je na zgled Angleške in Francoske, kjer je ta način uzakonjenja silno redek in odlozen.

Drugi koreferent dr. Ladislav Polić, vseučiliški profesor v Zagrebu, soglaša z referatom dr. Kumanudija, izvzemši nekaj točk.

Vprašanje državljanstva.

Dr. Ladislav Polić, vseučiliški profesor v Zagrebu, je referiral o vprašanju državljanstva v naši kraljevini. Navajal je dosedaj veljačo zakonske določbe v tem oziru, ki so v posameznih teritorijih naše države različni.

Koreferent dr. Ivan Subotić je referiral o pridobitvi državljanstva.

Koreferent dr. Fran Vodopivec pa je poročal o tako zvanem tretjem načrtu zakona o državljanstvu, zlasti glede izgube državljanstva. Pri tem je pokazal zlasti na tozadevno zakonodajo v ostalih evropskih državah.

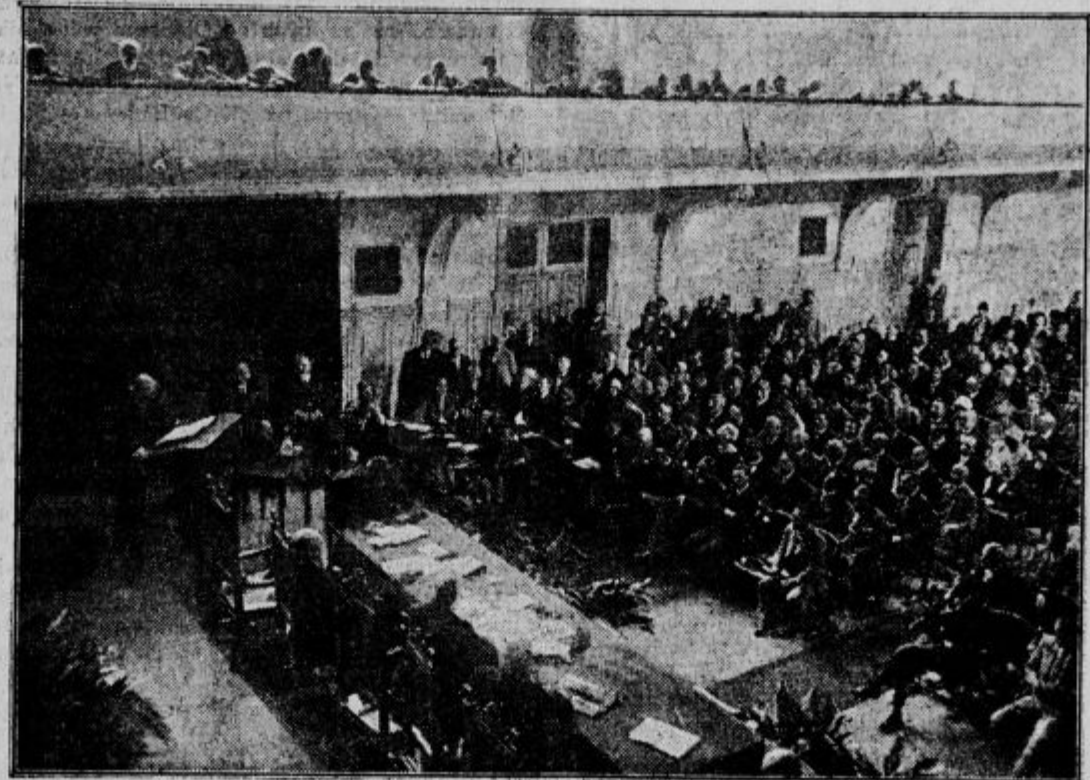
Reorganizacija upravnega sodišča.

Tretji referat o reorganizaciji upravnega sodstva je imel dr. Stefan Sagadin, državni svetnik v Beogradu. Smatra za potrebno, da je treba ustanovo administrativnih sodišč podvreči kritični reviziji. Omejil se je v svojem referatu na problem upravnih sodišč v tehničnem smislu. Predlagal je resolucijo, da se ustanova upravnih sodišč v njihovem sedanjem ustroju priznava kot dobra, treba bi bilo vse upravne oblasti organizirati po načelu dekonstrukcije v čvrste srednje oblasti. Število članov in oddelkov upravnih sodišč bi bilo pa treba povečati, da bi se omogočilo njih hitro in dobro poslovanje.

Koreferenta sta bila v tem vprašanju Jovan Stefanović, sodnik upravnega sodišča v Zagrebu, ter dr. Henrik Steska, svetnik upravnega sodišča v Celju. Slednji je zlasti poudarjal potrebo omejitve rednega administrativnega postopanja na dve stopnji ter dopustnost tožbe, tudi če prva stopnja ne izda odločbe v zakonitem roku.

Odškodnina za nepravilni preiskovalni zapor.

V odseku za kazensko pravo in kazensko postopanje je referiral dr. Josip Silović, vseučiliški profesor v Zagrebu, o odškodnini za nepravilno odrejeni zapor in preiskovalni zapor. Če bi bila država dolžna plačati odškodnino za nepravilni zapor, bi njeni organi točno pazili na zakonite meje njihovega delokroga. Smatra zato potrebno resolucijo, da plača država odškodnino tudi za nepravilno odrejeni zapor, oziroma preiskovalni zapor. Nepravilno je odrejen zapor tedaj,

Univ. prof. dr. Rado Kušej:

Izenačenje zakonskih prav v kraljevini.

Referat na drugem kongresu pravnikov v Ljubljani dne 9. septembra 1926.

Zakonskopравни problemi so se v novejšem času na javnih shodih in tudi v posebnih razpravah živahno znanstveno-kritično obravnavali. Posebno se je zanimala javnost za vprašanje, ali naj sprejme naša kraljevina civilni zakon, in ako ga sprejme, ali naj se odloči za zasilni, za fakultativni ali za obligatorni civilni zakon. Oblika sklepanja zakona je sicer samo eden izmed problemov izenačenja zakonskih prav, a vsekakor eden glavnih, iz katerega pravilne rešitve slede potem logično tudi nadaljne konsekvence glede materialne vsebine bodočega grajanskega prava države SHS.

Osobito so se dosedaj križala v javnosti mnenja samo o obligatornosti ali fakultativnosti civilnega zakona. Zasilni civilni zakon je našel svoje zagovornike ali samo prilično v zvezi s prikazovanjem obstoječega ženičnega prava (n. pr. Sladović: Ženičbeno pravo, Zagreb 1925), ali pa so se zanj zavzemali naši

* Prinašamo to veleaktualno razpravo, ki bo gotovo več ali manj uplivala na uzakonitev medverskih odnošajev v naši državi, smatrajoč, da stvar dopušča predvsem s stališča kanonskega prava diskusijo.

ugledni juristi, med njimi člani zakonodajnega odbora, v pogovoru z večakmi na tem polju.

Moje mnenje o tem vprašanju je bilo jasno izraženo že na verski anketi oktobra 1921, torej ko je sprejetju ustave. Tam sem kot izvestitelj ministrstva ver predstavniki katoliške cerkve z ozirom na določila naše ustave v čl. XII. glede zakona izjavil sledeče:

»Bračno pravo treba da se uredi u budućem jedinstvenem gradjanskom zakoniku za sve državljanke jednako. Dok se to ne učini, ostanu dosadašnji pokrajinski zakoni u važnosti. Ali je potrebno, da se s obzirom na ustav, koji ne priznava za državljanke nikakav verozakon obaveznim, omogući zaključivanje braka i u obliku, koji nije verski. Zbog toga u zakonu o medjuverskim odnosima za državljanke bez razlike veroispovedi neka dozvoli se fakultativni civilni brak.«

Temu, že pred petimi leti izraženemu načelu sem ostal do danes zvest, samo da sem danes mnenja, da bi nam uvedba fakultativnega civilnega zakona brez izenačenja zakonskih prav zelo malo ali pa sploh nič ne koristila.

Sedanji sistemi.

Pred zborom pravnikov, ki so zasledovali naše publikacije zadnjih let na zakonskopravnem polju in ki poznajo naše pravne razmere iz lastnega naziranja in iz vsakdanje prakse, zadostuje opozoriti na dejstvo, da imamo v naši kraljevini še dosti več zakonskopravnih sistemov kakor imamo različnih pravnih območij, da stoji v tem oziru na višku razvoja Vojvod-

na z Medjimurjem, da sledita za njo Slovenija s Prekmurjem in Dalmacija, kjer je v veljavi popolno dasi vsebinsko morda zastarelo grajansko zakonsko pravo s posebnim civilnim sodnim postopkom, da velja v Hrvatski in Slavoniji za katolike ženičbeni zakon iz leta 1856 in subsidarno novi cerkveni zakonik, za pravoslavne deloma o. d. z. iz leta 1811, deloma pa pravoslavno bračno pravo itd., da se oзира srbijanski gradj. zakonik sploh samo na pravoslavne državljanke in se izrecno sklicuje tudi na pravoslavno cerkveno bračno pravo, in da je v Srbiji za nepravoslavne, v ostalih pokrajinah južno Save pa sploh za državljanke različnih konfesij njihovo versko zakonsko pravo tudi od države kot veljavno in obvezno priznava. Niso samo razlike v različnih pravnih območjih velike in po svojih posledicah daleko segajoče, ni samo težko najti zanesljivo merilo za pripadnost državljanov temu ali drugemu pravnemu območju, ampak je še težje najti zanesljivo bazo za presojo veljavnosti ali neveljavnosti konkretnega zakona tam, kjer si verska prava naravnost nasprotujejo, a so navzlic temu vsa od države priznana. Kar je po enem veljavno, je po drugem neveljavno, po enem gre za zakon, po drugem za konkubinacijo, po enem je deca zakonska, po drugem ilegitalna, in to po predpisih, ki jih država vse kot obvezne priznava. Pri vsem tem je vsaka veroizpoved za svoje območje skoraj suverena, ker nima nad svojimi verskimi oblastmi nikake državne instance in ker pogrešamo v vseh pokrajinah južno Save vsako državno ureditev

medverskih odnošajev, ako izvezamemo bosansko-hercegovsko uredbo iz leta 1891 o prestopu iz ene vere v drugo, ki se pa, kakor se mi je reklo, sedaj niti ne izvaja več.

Nekaj primerov.

V Bosni in Hercegovini in tudi v Črni gori je zakon katolika s pravoslavno kristjanko, sklenjen pred pravoslavnim dušebrižnikom, po verskem pravu katoliškega soproga neveljaven, ker je vsak katolik vezan na obliko can. 1099 novega kodeksa, ki predpisuje sklenitev mešanih zakonov katolikov izključno pred katoliškim župnikom. Zato pripušča cerkvena praksa nekatoliško poročene katolike k novemu katoliškemu zakonu, ne da zahteva dokaza, da je njihov poprej sklenjen zakon razveljavan ali razveljavljen. Pri tem se sklicujejo verska oblastva na okolnost, da je kodeks katoliške cerkve za katolike tudi državljansko-pravno obvezen.

Z isto pravico lahko smatra pravoslavna cerkev katoliško sklenjen mešan zakon pravoslavne kristjane za neveljaven, obe cerkvi pa zakon kristjanke z muslimanom, ki je po šeriatskem pravu mogoč in tudi državljansko-pravno dopusten, verskopravno pa za krščanski del neveljaven.

Ako se torej stranke tega pravnega stanja okoristijo in sklenejo ponovne zakone, kdo bo odločal o veljavnosti prvega in drugega? Zopet verska sodišča, kojih sodbe so tudi za državno območje veljavne, in brez dvoma se bo sta za veljavna proglasila oba zakona, ker

če se postopanje proti osumljencu pravomočno ustavi, če se oprosti od obtožbe, ali če se obsodi samo na denarno kazen. Odškodnina pa se ne plača, če je dotičnik sam povzročil zapor, oziroma se ima vrniti, če se postopanje obnovi in pride do obsodbe.

Koreferent dr. Metod Dolenc, vseučiliški profesor v Ljubljani, soglašal z resolucijo referenta, izvzemši izpremembe v tretji točki.

Drugi koreferent dr. Josip Vesel, koncipijent v Sarajevu, zahteva odškodnino, ne samo za imovinsko, temveč tudi nematerielno škodo.

Vprašanje notarijata.

Dr. Ivan Grašič, notar v Kranjski gori, je referiral o vprašanju notarijata. Poudarja, da je notarijat važna panoga justične uprave in priporoča, naj se ta institut vpelje tudi v onih pokrajinah, kjer ga še nimajo, to je, da se uvede za vsa kraljevino pri zenačenju zakonov enoten in moderen notarijat. Ustanovila naj bi se na nekaterih juridičnih fakultetah tudi stolica za notarsko pravo.

Koreferent Djordje J. a n e p o d a p r e g l e d o notarijatu na Francoskem, kratko historično sliko o tej ustanovi, razloge, ki govore za notarijat in proti njemu ter podrobnosti si pridrži poročati v sekciji.

BANKET.

O sinočnjem banketu, ki ga je priredila mestna občina na čast udeležencem pravnškega kongresa, se da reči samo: bila je to prava jugoslovanska narodna prireditev, kjer so se v najlepšem razpoloženju neprisliljeno zabavali najodličnejši zastopniki juridičnega stanu. Obžalovati je treba le eno: prostori kazine — dvorana, restavracija in vrt, so bili premajhni. Tudi postreži si je v taki gneči moral vsak sam. Govoril je najprej gerent mestne občine ljubljanske g. dr. Dinko Puc; nato profesor belgrajskega vseučilišča, podpredsednik kongresa g. dr. Dragoljub Arangeljović; za njim gerent g. J. Turk in bivši večkratni minister g. dr. Dušan Peleš.

skupina delavskih zaupnikov, nego socialistična Unija rudarjev, ki misli, da je konjunktura prišla, da spravijo delavstvo v svoje vrste. Delavstvo je bilo zastopano od vseh strokovnih organizacij.

Krščansko-socialistični klub Delavske zbornice pa prosimo, da odločno protestira proti temu, da je načelstvo D. Z. priredilo shode, na katere je poslalo samo zastopnike socialne demokracije, mesto da je aranžiralo skupno akcijo, kakor bi bila to dolžnost Delavske zbornice!

Na shodu so se delili tudi letaki, sestavljeni rudarjem od Delavske zbornice.

Vse je nepričakovano napeto. Ne izve se nič novega in gotovo je, da Ljubljanci vse poprej izvedo kot mi tukaj. Novica, da je vlada telegrafičnim putem odpovedala nabavo premoža TPD, smo izvedeli v petek zvečer po potnikih, ki so prišli iz Ljubljane. Da se v sredo, na praznik, ni delalo, je dal nalog g. centralni ravnatelj inž. Heinrich telefonskim putem z dnevnega kopa na razne rudnike. Vemo pa že, in to je današnji nalog, da se v soboto zopet ne bo delalo. Na Separaciji se kockasti premog, katerega je jemala železnica, deponira, pač pa je bilo v sredo naročil za 100 vagonov debelejšega zdroba in so na Separaciji v sredo bili delavci pri nakladanju istega zaposleni. Tudi za drugi premog je še naročil. Vendar je delavstvo za svojo eksistenco v skrbeh. Drugače se dela v Trbovljah še kot prej.

Protestni shod papirniškega delavstva.

Na mali šmaren je sklicala »Zveza papirniškega delavstva« dvojje protestnih zborov: V D. M. v Polju za papirnico Vevče ter v Presko za papirnici Goričane-Medvode. Na prvem je govoril glavni tajnik J. S. Z. Ivan Gajšek, a na drugem strokovni tajnik SZTD Peter Lombardo. Udeležba papirniškega delavstva na protestnem zboru v D. M. v Polju je bila rekordna, shod v Preski pa za poljskim ni zaostajal v ničemer.

Zadeva, ki je papirniško delavstvo po preteku poldruga leta znova pognala v boj proti »Združenim papirnicam Goričane-Medvode d. d.«, je sledeča:

Te dni predlaga družba po svojih organih delavstvu v podpis nov »Delovni red«, ki ga je izdelala sama, ne da bi bila vprašala za mnenje delavstvo, odnosno obratne zaupnike, pristojne strokovne organizacije in »Delavsko zbornico za Slovenijo«. Ta »delovni red« je bil res odobren od Oblastne inšpekcije dela, česar pa delavstvo ne prizna, ker predstavnica delavcev je Delavska zbornica za Slovenijo, odnosno v njej včlanjene organizacije, ne pa kako delovno nadzorstvo! Ako odštejemo vse tiste točke predmetnega delovnega reda, ki nosijo že same na sebi pečat skrajnega socialnega reakcionarstva, je že splošno in rojstvo istega velezanimivo. Od družbe je bil delovni red podpisan že 24. decembra 1925 in nosi podpis rajnega predsednika upravnega sveta »Združenih papirnic« dr. Karla Trillerja ter tajnika dr. Cirila Pavlina. Oblastna inšpekcija dela je ta red videla in odobrila (!) že 31. dec. 1925. — baš na Silvestrov dan! Šlo je torej izredno hitro! Kako pa so papirnice novi delovni red »nujno« potrebovale dokazuje dejstvo, da celih devet mesecev ni od delavstva, odnosno od delavskih zaupnikov vedel o njem nihče ničesar. Kar nenadoma pa ga je družba izročila delavstvu v podpis. Odkod naglica med 24. in 31. dec. 1925 ter počasnost med januarjem in med septembrom 1926? Ako so »dejanke razmere« silile podjetje do uveljavljenja tega pravilnika, so iste bile brezdvoma že l. 1925. tu, ko se je pravilnik delal. In zakaj ga družba ni uveljavila takoj januarja?

Tenor obeh delavskih shodov je bil resen. Papirniško delavstvo se dobro zaveda, koliko je ura. »Delovni red« amatra za napad na svoje najnaravnejše pravice. Zato pojde v zakonit boj, v katerem bo ostalo enotno kot en mož.

Obisk španskega vojnega brodovja v naših lukah.

Split, 7. septembra.

Dne 6. t. m. popoldne so priplule v splitsko luko kot prvo pristanišče naše obale španske vojne ladje na uradni poset. Brodovje sestoji iz treh torpednih rušilcev najmodernejšega tipa in je prav zanimivo, da so vsi trije bili zgrajeni v domačih španskih ladjedelnicah »Compañía española de la Construcción Naval«. Torpedni rušilci po imenu Alsedo, Velasco ter Juan Lazaga ostanejo v splitskem pristanišču do vključno 10. t. m., ta dan pa odplujejo vzdolž naše obale še na poset Boke Kotorske kot najvažnejše naše pomorske baze. Posadka teh treh bojnih ladij šteje vključujoč častniški zbor 215 mož slušateljev štabne vojno-mornariške akademije, ki s tem posetom vršijo obenem poučno potovanje in so v tem namenu posetili vsa važnejša mornariška oporišča Sredozemskega in Jadranskega morja. V Split so priplule ladje iz Zadra, odtod pa odplujejo v Boko Kotorsko, nakar se preko Sirakuze vrnejo v svojo domovino. V torek, dne 7. t. m. je posetil poveljnika brodovja Dona Salvadorja Calvija španski poslanik na našem dvoru g. José de Lamlechs v spremstvu tukajšnjega španskega častnega vicekonzula g. Milko Ivana Hribarja, v kojega konzularno območje spada tudi Dalmacija. Don Salvador Calvi je nato izmenjal obiske z zastopniki naših civilnih, vojnih in mornariških oblasti. O naši obali se je izrazil Don Calvi zelo pohvalno, nič manj ostali častniki. Na dalmatinskih narodnih nošah je našel precej sličnosti z nošami aragonskega ljudstva. Tukajšnje ljudstvo ne pomeni, da bi bili Španci sploh kedaj — pa tudi ne pod Avstrijo — posetili dalmatinsko obalo in je vsekakor prvi obisk ne samo naši svobodni državi, temveč sploh Jadrana.

Roparski napad na okrajnega glavarja.

NJEGOVA HČI RANJENA DO SMRTI — ROPARJI ODPUSČENI OROŽNIKI?

Belgrad, 9. sept. (Izv.) Snoti so blizu postaje Vucitrn roparji napadli okrajnega glavarja Nikoliča, njegovo hčerko Nadeždo, sestrično, policijskega tajnika Studiča, policijska uradnika Petra Jovanoviča in Jorganijo Vrtonjiča, ki so se vozili v avtomobilu proti Kosovski Mitrovici. Roparji so ustavili avtomobil in ga obkolili. Potniki so potegnili revolverje. Okrajni glavar je zaukazal šoterju, da vozi naprej z največjo brzino. V tem trenutku so roparji sprožili osem streliv iz vojaških pušk. Takoj nato so naglo prebrskali avtomobil, nato pa pobegnili. Strelji so ranili

K BELI OBLEKI
KUPITE BELO OBUTEV

Moški 99° - ženski 65° -
Otroški 49° -

Bata

Kaj se godi doma

Položaj v Trbovljah.

Protest rudarjev na javnem shodu radi represalij TPD. — Dukič & drug. — Bratovska skladnica.

Trbovlje, 9. septembra.

V sredo, na praznik popoldan je imelo delavstvo shod v Delavskem domu, na katerega sta prišla poročat člana Delavske zbornice gg. Sedej in Juvan o konfliktu, ki je nastal med vlado in TPD ter drugimi rudniškimi podjetji, in o korakih, katere je napravila Delavska zbornica v tem sporu in ko je TPD odgovorila na odpoved nabav premoža vladi z represalijami, katere zadenejo ničesar krivo delavstvo. Delavstva se je zbralo čez 1000 oseb; z zanimanjem so sledili poročilu odgovorilcev in tudi dajali duška ogorčenju nad nečloveškim ravnanjem družbe proti delavstvu. Opazilo se je pa tudi, da je delavstvo ob težkih izkušnjah, ki jih je posebno letošnje leto občutilo, že otopelo in nima upanja, da bi se moglo kaj izboljšati, dokler bo družba sama kot taka država v državi.

Delavstvo je vladne kroge ob raznih prilikah opozarjalo, kako družba nezakonito napram delavstvu postopa; vlada pa se za take opomine ni brigala, nasprotno je pokazala posebno z ministerijalno komisijo v mesecu aprilu, da ni naklonjena delavstvu in ni štiti lasta svojega zvestega državljana in davkoplačevalca. Družba je takrat namreč od januarja do aprila meseca l. l. reducirala okoli 3000 delavcev samo v Trbovljah; vlada pa ni družbi niti namignila, kaj šele ukazala, da mora nekaj gospodarske krize tudi sama trpeti, ne pa zvaliti vse na uboge delavske družine, medtem ko se steka ves dobiček naših rudnikov v žepu tujih državljanov. Ob tisočeri redukciji delavstva je družba ukinila rudarju še nabavni prispevek, katerega je vsak tretji mesec prejel pri plači; odvzela se mu je draginjska doklada itd. Cene premoža pa ni TPD niti za vinar znižala, ostalo je zanj vse pri starem.

Shod je otvoril nekaj po 4. uri tajnik »Zveze rudarjev« g. Krušič. Po kratkem govoru, v katerem pove namen tega shoda, t. j. konflikt med vlado in rudniki, da se ponavlja druga kriza z obustavitvijo obrata itd., podeli besedo g. Sedeju.

Ta je razložil v kratkem spor radi odpovedi vlade rudniškimi podjetjem. Odpoved je bila kratko telegrafično obvestilo. Družba je odpoved parirala v petek istotako kratko z obustavo obratov v Hrastniku, Kočevju, Rajhenburgu in Laškem in to brez utemeljitve in prijave oblastem. Delavska zbornica je

sklicala v nedeljo izvanredno sejo, da razpravi, kaj more ona na to ukreniti. Ker je bila Delavska zbornica brez vsakih informacij in materijala, je bilo delo posebno težko. Da se ukrep vlade ugotovi, oglasili so se pri raznih faktorjih kot na rudarskem glavarstvu, pri velikem županu, Trg. in obrtni zbornici, katera je tudi istotako zainteresirana, da se spor mirno reši. Povsod se je povdarjalo, da ravnanje TPD ni bilo pravilno, celo sme se reči, bilo je nerodno. Delegacija Delavske zbornice, zajedno z zastopniki Trgovske in obrtne zbornice, bo odpotovala v Belgrad, da tam posredujejo, da se TPD prepreči naklep, zvaliti vse na rame delavstva. Oglasili so se tudi pri g. ministru Puclju, ki je bil v Ljubljani navzoč na veleselju. Obupen položaj rudarjev so mu izrčno predložili in obljubil je svojo pomoč. Ob tej priliki so se tudi razgovorjali, da bi bilo na mestu poslati komisarja, da bi strokovnjaško ugotovil pravi dobiček TPD in ali ga je res samo 40 mil. Din. Kritiziralo se je tudi postopanje vlade ob letošnjih redukcijah, ko je dala družbi vse prav, medtem ko rudarju ni pustila niti, da se izseli v Francijo. Zato je družbi zrasel greben in čuti se dovolj močno, bojevati se z vlado.

Naslednji govornik Juvan se je največ bavil z gospodarskim vprašanjem TPD in s podjetjem Dukič in drug, katerega je družba postavila kot svojega podjetnika na dnevni kop največ zato, da se lažje izkorišča delavski trg z izgovorom: Dukič plača n. pr. 3 Din na uro brez vseh zakonskih odstotkov, mi pa toliko in toliko. Konflikt med vlado in družbo je bil potreben, ne sme ga pa plačati delavec. Pozivlj delavstvo, da ohrani mirno kri.

Govorila je še gđc. Ajdovšek v imenu organiziranega ženstva.

H koncu je govoril še g. Krušič. Omenja med drugim, da je v tem sporu tudi nevarnost, da izgube novopokojeni pokojnino, katera bi se ne mogla izplačevati, če bi ne bilo vplačil. Stali bi na istem stališču kot staropokojenci, ki dobivajo mesečno po par kron. Anketa, katera je bila sklicana pred kratkim v Belgradu in ki je imela namen, potrditi popravljeni pravilnik bratovske skladnice, je obstojala iz samih rudniških podjetnikov in ministerijalnih uradnikov in samo enega delavskega zastopnika. Ni čuda torej, da je ta anketa kratkomalo odklonila potrditev ter naročila delegaciji, da sestavi nov osnutek. Ze danes ima bratovska skladnica 70.000 Din mesečne izgube, v prihodnje bo še več.

Shod je trajal nad eno uro. Motilo nas je samo to, da ni shoda sklicala II. rudarska

vsako versko sodišče sodilo na podlagi svojega prava. Tako pridemo do zakonito odobrene bigamije, ker ima najprej pravoslavno in potem katoliško z drugo ženo poročen katolik dejansko dve soprogi in to na osnovi priznanih pravnih predpisov.

Da se s prestopom v islam često rušijo temelji obstoječih krščanskih zakonov v očitem protislovju z državljanskimi predpisi, o tem je praksa zadnjih let dovoljna priča.

A oglejmo si pravno stanje v Hrvaški in Slavoniji. Civilnopravno velja za katolike še ženitbeni zakon iz leta 1856, cerkvenopravno velja Codex juris canonici, katerega se cerkvena administrativa v dušebrižništvu strogo drži. Civilnopravno so mešani zakoni katolikov z nekatoliškimi kristjani za veljavne priznani tudi če so bili sklenjeni pred nekatoliškim dušebrižnikom, dočim je to po novem cerkvenem zakoniku izključeno.

Ženitbeni zakon iz leta 1856 določa v § 43, da sodijo o veljavnosti zakona med katoliškimi in nekatoliškimi kristjani, dokler eden od soprogov pripada katoliški cerkvi, katoliška cerkvena sodišča.

Ako bo katoliško zakonsko sodišče pravilno postopalo, bo moralo izročiti, da je nekatoliško sklenjeni mešani zakon katoliška na podlagi cc. 1063, 1094 in 1099 št. 2 radi nedostatka predpisane oblike neveljaven, vendar pa civilnopravno na osnovi člena IV. ces. pat. z dne 29. novembra 1852 veljaven. Tako pride cerkveno sodišče, ki je v prvi vrsti poklicano, upo-

rabljati cerkvene predpise, samo s seboj v navskrižje, ker ima vršiti v zakonskim zadevah vsako sodišče, ki je v prvi vrsti poklicano, upoštevati argumentov za to, da more reševati kolizije verskih prav edinole država, da je samostojno državljansko zakonsko pravo za državo neobhodno potrebno in da so duhovska sodišča s kompetenco za državni forum v paritetni državi nevzdržljiva.

Proti jasnemu določilu §§ 43 in 57 hrvaškega zakonbenega zakona si laste pravoslavna cerkvena »bračna sodišča« kompetenco glede razveze zakona celo v primerih, da prestopi eden izmed prvotno katoliških soprogov za časa obstoja zakona na pravoslavje, razveze jejo katoliško sklenjeni zakon in dovoljujejo pristopivšemu soprogu ponovno poroko po pravoslavni cerkveni načelih. Ona sicer naglašajo, da velja njih odločba samo za pravoslavne soproga, ki da vsled prestopa ne spada več pred katoliško versko sodišče in katerega zakonskopravni odnošaji da so preostali po njegovem verskem, to je po pravoslavnem cerkvenem pravu. Ker se pa katoliško sklenjeni zakon po katoliškem cerkvenem pravu in po § 57 ženitbenega zakona ne da razrešiti drugače kakor s smrtjo enega soproga, obstoji po katoliških načelih in po državljanskem ženitbenem pravu prvi zakon dalje, tako da ima prestopivši in po pravoslavni načelih na novo poročen zakonski drug dva soproga, kar je zopet evidenten primer bigamiae legalis. Vsi ugovori in predstavitve katoliških cerkvenih so-

dišč in hrvaških administrativnih oblastev proti tej praksi pravoslavni duhovskih sodišč so ostale, kakor piše I. J. Galič v Mesečniku 1921, br. 6 in 7, str. 274, »uzaludne«.

To prakso razširjajo pravoslavni duhovski sodišča od prevrata sem tudi na Slovenijo, dasi spadajo v slovensko-dalmatinskem pravem območju vsi zakonski spori izključno pred grajska sodišča.

Posledica tega je, da se vvi v Sloveniji na ta način sklenjeni pravoslavni zakoni od državnih sodišč drug za drugim razveljavljajo, kar izpodkopava avtoriteto verskih oblastev, škoduje dobremu imenu in zmoti tavajočih strank in spravlja pravoslavne verske organe v nevarnost kazenskopravne odgovornosti.

Še bolj enostavno postopajo evangeličani na Hrvaškem, ki na podlagi ločitvene sodbe sodišča (separatio a mensa, thoso et cohabitatio) prestopivšemu soprogu brez nadaljnjih formalnosti dovoljujejo ponovno poroko in jo blagodejno, ne brigajoč se za pravice ločenega soproga.

Na drugi strani pa izmirirajo katoliška verska oblastva v Medjimurju, kakor navajata dr. Tomac, Ustav in bračno pravo, 1925, str. 22, in dr. Zganc v Novi Evropi 1922, str. 44, obstoj ograde ženitbenega zakona čl. 31/94 in tam določene obligatorne civilne oblike ter izvajajo katoliška cerkvena sodišča zakonsko sodstvo tudi nad medjimurskimi katoličani, kar je odločno v nasprotju z obstoječim pravnim stanjem. Tudi so poročali časopisi, da

nek verski organ v Bosni ni priznal veljavnosti v Vojvodini sklenjenega civilnega zakona in je brez ozira na njegov obstoj dotično stranko na novo poročil. (Dalje.)

Orli v Rimu.

Rim, 5. septembra.

Pri maži sv. očeta.

Danes nam je bila dana prilika, da smo zopet pozdravili sv. očeta. Ob 7 jutraj smo se zbrali pred vhodom v Vatikan. Nato smo šli v ogromno dvorano, ki je nad preddvorom cerkve sv. Petra. Švicarska straža je bila že na svojih prostorih, strežniki so vlijudno vodili skupino za skupino pred oltar, ki je bil za to priliko postavljen na koncu dvorane. Zbrali so se verniki raznih narodnosti. Ob pol osmih je došel sv. oče v spremstvu škofov in kanonikov. Zavladala je tišina, toda kmaj se je začela sv. maša, so zapele hrvaške Orlice nabožno pesem. Za njimi Francozi, Belgijci, Švicarji in Nemci in končno Slovenci. Lepa je naša čednost, da smo ponižni. Ni sicer vedno na mestu, a tukaj je bila. Pustili smo prednost vsem narodom. Vsak je zapel nabožno pesem in, kakor smo se prepričali, gojijo povsod le enoglasno petje. Ko pa je proti koncu maše zadonela četverglasna slovenska pesem »Marija skoz življenje« today je vse obstr-

glavarja Nikoliča v roko. Njegova hčerka Nadežda je ranjena smrtno. Studij ima več težkih ran. Šofer je nadaljeval vožnjo proti Vucitru. Od tam je odpeljal ranjence v Kosovsko Mitrovico v bolnico. Med potom je Nadežda Nikoličeva valed težkih ran umrla. Orožništvo je začelo takoj zasledovati razbojnika, toda dosežaj brez uspeha. Sumi se, da so bili ti roparji odpušteni orožniki in da gre tu za maščevanje.

Tihotapci umorili fln. stražnika

Pretekli torek je šel finančni stražnik podpreglednik v št. Ilju v Slov. goricah gosp. Resnik na državno mejo. Ker ga ni bilo cel dan nazaj in tudi ne na praznik v sredo, so ga šli iskat. Našli so ga ob nekem jarku v Cerčaku pri št. Ilju mrtvega z razbito glavo. Kolikor se je moglo dognati, je pokojni zalotil dva tihotapca, ki pa sta se ga lotila ter nadvladala. Eden mu je zadel smrten sunek z nožem, drugi pa ga je s kopitom njegove puške udaril po glavi. Tihotapcev še niso dobili.

Tolovajski napad na cesti.

Dne 8. t. m. se je vračal železniški uslužbenec Mirko Rojko iz Sv. Lenarta poč v Maribor. Proti večeru so ga srečali nekaj sto korakov od gostilne Schicker trije mladoletni fantje, od katerih je nosil srednji močan kol. Ustavili so Rojka in oni s kolom je zakričal nad njim: »Življenje ali denar! Ter ga obenem udaril s kolom po roki. Rojko je skočil v stran, v istem hipu pa je dobil drugi udarec po glavi, ki ga je vrgel na tla. V nezavesti je ležal nekaj ur. Ko se je prebudil, je opazil, da so mu napadalec alekli suknjo, ki je ležala nekaj metrov dalje. Vendar mu ni zmanjkalo niti denar niti kaka druga stvar. Napadalec je Rojko točno popisal, tako, da jih ne bo težko izslediti.

Samomor.

Zastupila se je pri postaji Jakob-Krapinske toplice 17letna Terezija Štrbucelj, doma od Sv. Lenarta pri Trbovljah. Izpila je najprej stekleničko lizola, nato pa se je vrgla pod vlak. Kolesa so ji odrezala glavo in odtrgala demo roko. Kaj je vzrok tega obupnega dejanja, še niso ugotovili. Samomor se tako množi, da so znak velike in opasne moralne krize.

Smrt pod brzovlakom.

Dne 8. t. m. se je vrgel v Sevnici ob Savi pod brzovlak št. 3 neznan moški ter obležal razmesarjen in mrtv na tračnicah. Samomorilec je oblečen v boljše črno obleko, je velike postave, pristrženih brk, s črnimi redkimi lasmi. Na levi roki ima oteklino. Baje je Mariborčan, vendar policija še ni ugotovila njegove identitete.

V pretepu ubit.

Dne 8. t. m. so se v št. Petru pri Mariboru sprijeli fantje. Razvil se je pretep, v katerem je dobi znan razgrajš Franc Postružnik, več nevarnih ran s nožem v prsi. Imel je še toliko moči, da se je zavlekel v bližini stoječ listnjak, kjer je izdihnil. Pretepače so orožniki prijeli, toda uboja še nobeden ni priznal.

Izsleditev velike tatvine.

V tovarni platna Lobl v Melju so se dogajale zadnje čase večje tatvine platna. Končno so prišli tatovom na sled. Policija je aretirala 7 oseb, med temi nekatere delavce v tovarni, ki so ob večernih urah metali čez ograjo zaboje platna. Na drugi strani ograje so jih čakali njihovi pomagači, ki so platno skrhali ter ga pozneje prodali naprej.

Zlati čas

Je tu. Na veselejmu si more vsakdo ogledati, kako lepe, moderne, iz angleškega blaga izdelane obleke, suknje itd. se danes lahko že za mal denar kupi pri trdki

DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA.

melo. Nad 50 pevcev, krepkih naših Orlov in Orlic je pod vodstvom organista iz Gorij s to pesmijo javno dokumentiralo, da je najlepša in najveličastnejša slovenska pesem. Neki Švicar mi je stisnil roko in rekel: »Čestitam Vašemu narodu, da goji tako lepo petje, kakršnega v življenju še nisem čul. Škoda le, da niste peli med celo mašo!« Vendar se je enkrat uresničil rek: Zadnji bodo prvi! Ob odhodu je bil sv. oče predmet burne ovacije. Vsak narod je pozdravljaj in klical v svojem jeziku sv. očetu. Tudi ob tej priliki so prišla naša krepka grla do svoje veljave, kajti gro-moviti Bog živi in živijo klici so nadkriljevali vse druge.

Obed pri našem poslanikstvu na vatikanskem dvoru.

Simpatični jugoslovanski poslanik Simić je danes povabil na obed oba naša škofa, dr. Jegliča in dr. Mileta, predsedstvo OP, predsedstvo Hrvatske orlovske zveze in voditelja našega izleta g. Jerneja Hamerja. Obeda se je udeležil tudi naš poslanik pri Kvtrinalu g. Balugžid. Družba je bila v najprisernejšem razpoloženju. Gostje so ostali nad poldrugo uro v prijaznem medsebojnem pogovoru v gostoljubnih prostorih g. poslanika Simića.

Izlet v okolico Rima.

Nedeljsko popoldne je vse naše izletnike zvalo v Kampanijo v albanske in sabinske gore in na morsko obrežje. Sonce je neusmi-

Dnevne novice

★ **SOMISLJENIKI!** Boj sa sbernicno sa trgovino, obrti in industrije je na višku. Agitirajte, poučujte, pomagajte drug drugemu! Pazite na vsako sleparijo demokratov! Naslanite našim pisarnam vsako sleparijo nasprotnikov! Pazite slasti na pošte! — Če kdo ne ve, kaj naj stori, naj vpraša naše zaupnike. Zerjavoske demokrate moramo streči.

★ Volite hitro. Te dni so prešli vsi volivci, trgovci in obrtniki, glasovalne listine. Kaj naj store, bero v »Slovenec«. Treba pa storiti hitro! Ne odlašati. Zlasti je nevarnost, da jih volivcem razni demokratski zaupniki vzamejo in uničijo. Ne držite zato listin doma, ampak volite. Če česa ne veste, povprašajte naše zaupnike.

★ **Povratek Orlov iz Rima.** Včeraj zjutraj so se vrnili naši izletniki iz Rima, zdravi in zadovoljni. Izlet je celotno dobro izpadel, za kar gre hvala vodstvu izleta in našemu škofu. Dasi ravno se tekme kljub prizadevanju Švicarjev, Nemcev in našega vodstva niso mogle izvršiti, je naša tekmovalna vrsta bila opetovano predmet obžudovanja. Tako n. pr. v Ostiji v največjem kopališču. Nastopili so telovadci na krogih in drogu. Izvajali so višinske vaje tako eksaktno, da je bilo kopališče tekmo pol ure nabito polno. Švicarji in zastopniki »Jugendkrafta« iz Nemčije, ter Italijani so častitali naši vrsti, katera bi bila brez dvoma v tekmi trinajstih narodov zelo resen konkurent. Prav tako je žela občudovanje slučajno improvizirana težka atletika naše vrste v kopališču na Tiberi ob Angelskem gradu. Š. oče se je tako zanimal za naše telovadce, da mu je naš vladika poklonil zbirkico 50 slik, katere predstavljajo gibe in vaje tekmovalne vrste. Jugoslovanska orlovska zveza je lahko ponosna na to vrsto, kakor tudi na lep izlet, ki je kulturno bil za slehernega udeleženika največja pridobitev.

★ **Izlet pravnikov na Bled, v Celje in Maribor.** V nedeljo 12. septembra priredijo udeleženci pravniškega kongresa dva izleta. Del pravnikov se poda na Bled z običajnimi vlaki. Drugi del pa obišče mesto Celje in Maribor. Odhod s posebnim vlakom iz Ljubljane točno ob 6 zjutraj, prihod v Celje ob 8. Posebni vlak odhaja iz Celja ob 12.30 in prispe v Maribor ob 14. Posebni vlak vozi iz Maribora ob 19 v Rogaško Slatino, kjer ostanejo udeleženci preko noči in se odpeljejo 13. septembra ob 14 naravnost proti Zagrebu in Belgradu. Srbski in hrvaški pravniki želijo, da jih sprejmo slovenski tovariši tudi v Rogaško Slatino. Kdor v Rogaško Slatino ne utegne, naj se vrača iz Maribora z navadnim vlakom. Za oba izleta se je javiti pri tajništvu najkasneje do danes opoldne.

★ **Umrl je dne 5. septembra g. Anton Gvardjančič,** bivši oskrbnik grofa Lauthierja na Slapu pri Vipavi, naš večletni naročnik ter pristaš SLS. Naj mu sveti večna luč!

★ **Občinske hiralnice.** Skupščina občinskih starešinstev sodnega okraja Brdo je sklenila, da zgradi v bližnji prihodnosti okrajno ubožnico in hiralnico za reveže in onemogle svojega okraja. Za stavbni sklad prispevajo občine v tekočem letu Din 5000. Začetek je postavljen in upamo, da se velevažna socialna ustanova kmalu uresniči. Zahvaljujemo se g. okrajnemu glavarju dr. Franu Ogrinu, ki je sprožil ta predlog. Ako bi vsa okrožna sodišča uresničila tak projekt, bi se ljudje kmalu lahko znebili vsiljivih beračev in obenem izvršili svojo veliko socialno dolžnost pomagati onemoglim siromakom. Saj naša vera ne zahteva od nas samo molitve, temveč tudi krščanskih del ljubezni do bližnjega. Društvo »Dobrodelnost, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

★ **Za pravice železniških upokojenev.** Prejeli smo sledeči dopis: Naša beda je menda že dobro znana. Sedaj nam niti te bore pokojnine, s katero ftak ni mogoče živeti, ne izpla-

čujejo prvega v mesecu, češ upokojenec naj čakajo, kdaj se jim vrže ta trohica. In vendar smo to pokojnino sami plačevali in to v zlati valuti, upajoč, da bomo na stara leta preskrbljeni. Upokojenec in udove, katerim se pokojnino sedaj odloča, čakajo mesece in mesece, preden se jim nakaže in sicer samo en del. Večja vsota za nazaj se jim pridržijo s pripombo, da se bo takrat nakazala, ko bo dovoljen kredit. — Udove, katerim po členu 108 zakona o državnem prometnem osebju pripada dvomesečna podpora po umrlem možu, enako zastoj čakajo na izplačilo. Prošnje železniških »miloščinarjev« za pokojnino, ki leže v Belgradu že nad dve leti, se ne rešijo, dasi jim pokojnina po rimskem paktu pripada. Železniške invalide preganjajo, mesto da bi njihove neugodne rente uredili človeku dostojno, kakor govori člen 8 naredbe ministrstva za socialno politiko z dne 28. decembra 1923, št. 124.474. Upokojenim železniškim upokojenecem, »miloščinarjem« in neugodnim rentnikom se odvzete železniške legitimacije za režijsko vožnjo niso vrnille, dasi so si jih s svojim delom zaslužili in to ugodnost tudi uživali do 1. januarja 1926. — Vsi ti nedostaki kličejo po rešitvi. Merodajne faktorje opozarjamo na to; državne poslance pa prosimo, da posredujejo. — Društvo železniških upokojenev.

★ **Zaupniki sa kmetijske dneve,** ki še niso vrnili zaključenih računov glede izkaznic, naj to čimprej storijo, ker gospod, ki vodi knjige v tem oziru, mora svoje delo čimprej zaključiti. Prosimo torej za točne odgovore in zaključke in to prav kmalu! Za trud, ki ga zaupniki s tem imajo, se jim zahvaljujemo. Za poštno stroške si od zneska lahko odračunajo.

★ **Odlikovani Čehi.** Odlikovani so z redom sv. Save II. razreda: Adolf Prokupek, državni poslanec, predsednik Poljedelske družbe CSR in Poljedelskega sveta v Pragi; inž. Ferdinand Klinder, predsednik Osrednje zveze poljedelskih zadrug in Centro-kooperative v Pragi; dr. Edvard Reich, ministriki svetnik v poljedelskem ministertvu v Pragi; Rudolf Beran, državni poslanec v Pragi; z redom sv. Save III. razreda inž. Ladislav Chocholoušek, poljedelski ataše pri poslanikstvu CSR v Belgradu, ter več uradnikov češkoslovaške tobačne režije.

★ **Odlikovana poslanca.** Z redom sv. Save II. razreda je odlikovan narodni poslanec Mirko Komenović, z redom sv. Save III. razreda pa narodni poslanec Djordje Čirić.

★ **Ekonomsko-komercijalna visoka šola v Zagrebu.** Vpisovanje se začne 25. septembra in traja do vključno 2. oktobra. Naknadni vpis bo dovoljeval proforsorski svet samo na pismeno prošnjo in samo iz važnih razlogov.

★ **Mednarodni policijski kongres v Berlinu 1926.** Kakor znano, je mednarodna kriminalna policijska komisija pod vodstvom dunajskega policijskega predsednika Schobra na svojem zborovanju aprila 1926 na Dunaju sklenila, da priredi v jeseni tega leta še en mednarodni policijski kongres. Ta kongres se vrši v Berlinu, kjer se koncem septembra otvorila velika policijska razstava. Kongres je nadaljevanje akcije, ki je bila uvedena po mednarodnem policijskem kongresu na Dunaju l. 1923. Pri tej zelo učinkoviti prireditvi so bila sklenjena organizatorična načela, po katerih naj se uredi energično pobijanje tako nevarnih mednarodnih zločincev s sodelovanjem kriminalnih policijskih oblastev v interesu vseh kulturnih držav. »Mednarodna kriminalna policijska komisija« je dobila nalogo, da izvrši te sklepe. V preteklih treh letih je že mnogo praktičnega dela izvršila, kar je priznalo več držav. Sedaj pa naj mednarodni policijski kongres sklepa o nadaljevanju uvedene akcije. Številne prijave za udeležitev na kongresu so že dospеле, tako da se more računati z zelo zanimivim in uspešnim potekom.

viti pogledi, živahno čebljanje, veselo petje, godba mandolin in vrisk — kako lepa scena iz »Il Balazzo!« Vsedli smo se pod kožato brajdo na rob terase, od koder je bil nebeško lep pogled na Lago d'Albano. Zdelo se mi je, da sedim na blejskem gradu in zrem na valove temnomodre. Zares bajna scena, katera mi ne bo šla kmalu iz spomina.

Obiskali smo s potoma še Grottaferata, kjer nam je redovnik-baziljanec, doma iz Ukrajine, pokazal krasno cerkev, samostanski muzej in pa del Ciceronove vile. Kakor sem videl, je Frascati zelo priljubljena izletna točka Rimljanov in ta dan tudi Slovencev.

K ČISTI OBLEKI
RABITE ČISTO OBUDEV

Moški **99°** Ženski **65°**
Otročki **49°**

Bata

Aspirinove tablete
'Bayer'

se mnogokrat ponarejajo. Da se obvarujete pred ponarejenimi izdelki, zahtevajte vedno le originalni zavoj "Bayer" (ploščati kartoni s 6 ali 20 tabletami) s modro-belo-rdečo varstveno znamko. Odklanjajte vse druge zavaje.

★ **Naseljevanje dobrovoljcev na zemljo,** katera jim je dna od agrarnega ravnanstva ali ministrstva, se mora izvršiti do konca meseca.

★ **Pomanjkanje vode se vedno bolj občutno kaže v Dalmaciji.** Večina vasi je preskrbljena le z deževnico, zato so vodnjaki povsod prazni, ker dežja že dolgo ni bilo. Pitno vodo morajo od daleč voziti.

★ **Prreditev Jugoslovanske matice v Jarenini.** V nedeljo 12. septembra priredi podružnica Jugoslovanske matice v Jarenini skupno z jareninskim šolskim vodstvom veliko narodno svečanost. Šolska mladina bo uprizorila na prostem več iger. Nastopi ob tej priliki tudi Glasbena Matica iz Maribora. K tej pomembni svečanosti so vladno vabljeni domačini, sosedji in posebno še Mariborčani.

★ **Štiridesetletnica in blagoslovitev nove motorne brigadne.** Prostovoljno gasilno društvo v Framu priredi v nedeljo 12. septembra na vrtu pri učiteljskem domu veliko veselico. Ob tej priliki bo proslavilo društvo 40 letnico obstoja in bo slovesno blagoslovljena nova motorna brigada. Pri vlakih popoldne in do 2 popoldne je dana obiskovavcem priložnost vožnje od postaje Rače-Fram do Frama.

★ **Kongres Asociacije slovanskih planinskih društev v Pragi.** Kongres delegatov Asociacije slovanskih planinskih društev se vrši letos od 25. do 27. sept. v Pragi. Iz naše države se udeležijo kongresa trije delegati.

★ **Dežne plašče vseh vrst in črne suknje** — posebno za gg. duhovnike — ima vedno v zalogi F. Lukič, Ljubljana, Pred škofijo 19.

★ **Od 28. avgusta do včetrš 15. septembra** nudi naša domača tovarna čevljev Peter Kozina & Ko., Tržič vsem konsumentom izredno priliko za nakup vsakovrstne obutve po znatno znižanih cenah. Ta ponovna odločitev zasluži izredno pažnjo osebno od strani starišev šolske mladine, ki se jim nudi ugodna prilika, da si za nizko ceno nabavijo čevlje najboljše kvalitete.

Ljubljana

© **Belgrajski župan g. dr. Kosta Kumanudi** se je včeraj mudil v Ljubljani in si ogledal mestne naprave, med drugim novo stanovanjsko hišo, ki se gradi na Ahaciljevi cesti.

© **Položitev venca na Prešernov spomenik.** Po prekinitvi dopoldanskega zborovanja je Združenje belgrajskih pravnikov poklonilo venec pesniku dr. Francetu Prešernu na Marjinem trgu v znak njegovih zaslug za slovenski narod. Vseučiliški profesor dr. Arangelović, predsednik Združenja in II. podpredsednik kongresa se je pri tej priliki v kratkem nagovoru poklonil manom velikega slovenskega pesnika Prešerna.

© **Slovesna zadnja pot gospe Jegličeve.** Včeraj ob 3 popoldne smo spremlili blagopojno gospo Jegličevo na vrt večnega mira. Pogreb je vodil sam prevzvišeni gospod knezoškod dr. Anton Bonaventura Jeglič ob asistenci domačega župnika Petriča in številne duhovščine. Blagi gospej je Ljubljana izkazala hvaležen spomin z veličastnim spremstvom, kakršnega so deležni le največji in za splošni blagor najzaslužnejši možje in žene. V sprevedu so bili številni zastopniki cerkve med njimi jezuitski provincial dr. Prešeren, stolni dekan Nadrah, kanoniki Stroj, dr. Klinar, dr. Merhar, častni kanonik župnik Brence, rektor Tome itd. Naše prosvetne organizacije, v katerih je rajna gospa do zadnjega časa požrtvovalno delala, so zastopali predsednik Jugoslovanske orlovske zveze dr. Marko Natlačen, zastopniki Prosvetne zveze, šentpeterske prosvetno društvo, številne gospe zastopnice Krščanskega ženskega društva in ženske zveze, zastopniki Vincencijeve konference in drugih dobrodelnih organizacij iz šentpeterske župnije in ostale Ljubljane. Z gospo Jegličevo je legla v grob ena naših najpriljubljenejših, najdelavnejših žena. Teško bodo pogrešali njene ljubezni ne le številni sorodniki, manjkalo bo njene roke in besede po mnogih organizacijah in društvi, težko jo bo pogrešal predvsem ves šentpeterski okoliš. Z brezštevilnimi dobrimi deli je šla k Bogu. Vsi, ki smo jo poznali, se spominjamo njene ga zgleda in molimo zanjo.

© **Češka dopolnilna šola.** Konzulat CSR v Ljubljani naznanja, da se bo letošnji vpis v Češko dopolnilno šolo za pouk češkega jezika in domovinoznanstva vršil dne 11. septembra 1926 od 15. do 17. ure popoldne v po-

slopu Mladike, pritiče. Stariši, ki nameravajo pošiljati svoje otroke v to šolo, naj jih navedenega dne v šolskem prostoru priiglasijo učitelju Odrichu Votavi. Rojstni podatki otrok ter osebni podatki starih se morajo navesti. Lahko se vpišejo tudi starejši otroci, ki bi se nameravali udeleževati pouka; za nje bi bil določen poseben oddelek. Pouk je brezplačen, plačuje se le majhen prispevek za razsvetljavo in kurjavo.

● **Zveza uradnic in trgovskih nastavljenk** »Krekova prosveta« vlnudno vabi vse svoje članice in prijatelje društva, da se udeležijo našega izleta, ki bo v nedeljo 12. t. m. k Sv. Trojici pri Domžalah. Odhod ob tritretu na 8 do Domžal, povratek zvečer na Laze. — Odbor.

● **Promenadni koncert na pokrajinski razstavi.** Godba Dravske divizije priredi v soboto popoldne od pol 6 do pol 7 in v nedeljo od 11 do 12 promenadni koncert na razstavnem prostoru velesajma.

● **Na Gremijalni trgovski šoli v Ljubljani** se vrši vpisovanje za I. letnik dne 15. in 16. septembra t. l. od 9. do 12. ure predpoldne v Gremijalni pisarni, palača Ljubljanske Kreditne banke. Za sprejem v I. letnik se zahtevata dovršena 2 razreda srednje ali meščanske šole. Po 19. septembru se učenci ne bodo več sprejemali.

● **Žepar na Vodnikovem trgu.** Posestnici Katarini Janežičevi v Zapoteh 9 pri Grosupljem je ukradel na Vodnikovem trgu na videz znan žepar iz ročne torbice listnico, v kateri je imela žena še okoli 150 Din gotovine.

● **Razne nesreče.** Na praznik se je pripetilo na raznih krajih več nesreč. Tako so našli na severnem koncu kurilnice na železniškem tiru, kjer sestavljajo garniture za osebne in tovarne vlake, mrtvega 40 letnega kurjača Ivana Omahna, ki stanuje na Sv. Petra cesti. Stroj mu je odtrgal glavo. Kako se je mož ponesrečil, ne vemo. — Tudi ljubljanski prater, ki se je sedaj preselil s svojimi vrtljaki, streljarno in »najnovejšim Tobogom« na velesajmo, beleži več manjših nezgod in poškodb. Najhuje se je pripetilo uradniku okrožnega urada Josipu Sotlerju. Ta je stal pri vrtljaku s sedeži na verigah. Ker je bil precejšen naval, so ga potisnili od zadaj gledalci malo preveč naprej in eden vozačev ga je zadel v desno roko. Sinek je bil tako močan, da je Sotler padel, tako da si je zlomil pri padcu desno nogo in so ga morali pripeljati z rešilnim avtomobilom v bolnico.

● **Drobne policijske vesti.** Kljub temu, da je sledila lepemu prazniku jako živahna noč, vendar ni bilo večjih neredov in nemirov. Aretirali so samo tri osebe in sicer so spravili enega na varno, ker je človek, ki je pozabil, kaj je moje in kaj tvoje, in pa dva zaradi vlačuganja, ki sta pa tujca. Vloženih pa je bilo več ovadb in sicer nekaj goljufij in sleparij, dve radi tatvine denarja, dalje radi prekoračenja policijske ure, radi zmerjanja na ulici in največ pa radi kršenja cestno policijskega reda.

Maribor

□ **Obisk pravnikov.** Pravniki se pripeljejo v nedeljo 12. t. m. ob 2 popoldne s posebnim vlakom iz Celja v Maribor. Na kolodvoru jih bodo sprejeli mariborski pravniki in bo govoril pozdravni govor g. podžupan dr. F. Lipold. Po sprejemu na kolodvoru se podajo izletniki pred mestni magistrat, kjer jih bo pozdravil g. župan dr. I. Leskovar. Na Glavnem trgu se bodo razdelili v skupine in si tako ogledali mesto. Skupen ogled vseh skupin bo na koncu s Kalvarije. Ob pol 5 se bo vršila pri vsakem vremenu pogostitev gostov v Götzovi dvorani. Nekateri izletniki se bodo peljali v avtomobilih na Falo. Gostje se odpeljejo zopet nazaj proti Ljubljani ob 7 zvečer. Prvotno so računali na 600 udeležencev, a se je skrčilo število na 200 in kvečjemu na 300. Maribor bo sprejel čislane goste kar najbolj svečano in priskrčno.

□ **Gospa Hermina Lichtenstein umrla.** Umrla je v Mariboru v Gregorčičevi ulici gospa Hermina Lichtenstein v starosti 70 let. Rajna je bila tašča znanega mariborskega veletrgovca g. Josipa Rosenberg. Truplo bo prepeljal mariborski pogrebni zavod na Dunaj, kjer se bo vršil slovesni pogreb na centralno pokopališče v ponedeljek popoldne.

□ **Delavci v Mariboru!** Načelstvo Jugosl. strokovne zveze, kot pripravljali odbor za prireditve socialnega tečaja je sklenilo, da se vrši v nedeljo, dne 12. t. m. izlet vseh do sedaj pripravljenih k Sv. Urbanu. Zbirališče je ob 1. uri na trgu Svobode. Namen izleta je medsebojno spoznanje pripravljenih in razgovori o tečaju samem. Zato ne sme izostati noben pripravljen. V slučaju slabega vremena se vrši ob istem času sestanek v društveni sobi na Koroški cesti 1. Vabljeni tudi prijatelji naše misli.

□ **Izgubljen otrok.** Včeraj je tavalja majhna deklica po mestu. Ker je močno jokala, jo je nekdo izmed pasantov vprašal, kaj da ji je, ter izvedel, da je namenjena v neki šolski vrtec, a kam, ni vedela. Izročena je bila policiji, ki jo je odpravila proti domu na Po-brežje. — Stariši naj svoje male posebno iz okolice pošiljajo v mesto pod nadzorstvom starejših šolarjev oz. šolaric iz domače hiše ali sosesčine, ker se je že večkrat kaj podobnega zgodilo.

□ **One, ki so si izposodili knjige iz knjižnice Prosvetne Zveze,** pa je rok za vrnitev že zdavnaj potekel, prosimo, da naj knjige še ta teden vrnejo.

Celje

● **Udeleženci pravnškega kongresa** obiščejo v nedeljo popoldne naše mesto. Ogle-dali si bodo okolico, posebno Stari grad, na-kar jih bo mestna občina pogostila.

● **Mali Šmaren** je za celjsko okolico velik praznik. Tedaj praznujejo v Petrovčah svoj domači »žegen«, kojega se udeleže ne samo domači ljudje, temveč navadno v največji meri tudi gostje iz bližnje in daljnje okolice. Letos je pa bila udeležba tako obilna in mnogoštevilna, kot malokdaj poprej. Vlaki, ki so jutraj vozili proti Petrovčam, so bili kljub postrežljivosti železniške uprave nezadostni, ker si železniška uprava ni mislila, da bo letos tako velik naval. Zato je tudi veliko ljudi šlo iz Celja peš v Petrovče, da se tudi oni poklonijo svoji Materi in Pomočnici in ji potožijo v teh težkih časih križe in te-žave, ki jih mora vsak posamezen sedaj no-siti. Tako se je v Petrovčah nabrala ogromna množica romarjev, ki niso niti popoldne do-bili vsi prostor v romarski cerkvi. Število teh romarjev so tudi povečali obirači hmelja, ki so se sedaj po končani hmeljski seziji vračali na svoje domove.

● **Konec hmeljske sezi je** že nastopil. Oni, ki so prezgodaj prodali svoj pridelek, se sedaj kesajo. Še skoraj vsako leto se je izkazala predprodaja hmelja kot dejanskim cenam neodgovarjajoča in take cene komaj krijejo stroške pridelovanja. Naše mesto ima tudi svoj dohodek iz hmeljskih kupcij. Škoda je le, da gre izkupiček hmelja v take namene, ki za življenje niso neobhodno potrebne, pri čemer pa pristavljamo, da poštenemu trudu privoščimo pošten odhod. Le v zrak in v al-kohol ne preveč zametavati!

● **Veselite ima tudi svoje meje.** In ta me-ja je policija. Vsaj pri nas v Celju. Policijska ura, katera je še precej kasno nastavljena, bi po vsej pravici lahko služila kot skrajna meja izvrševanja te veselosti. To pa pri nas menda ne velja. Dogajajo se slučaji, ko ima v zadnjem času policija prav neprijetne slu-čaje s preveč veselimi družbami, ki se žal le prepozno spomnijo na to, da traja vsaka stvar le do gotove meje. Tako je v torek zvečer policijska patrula komaj umirila neko alkoholizirano družbo, ki je v bližini Kreko-vega trga dajala s premočnim poudarkom znake svojega »življenja«. In pravijo, da je ta družba sestojala tudi iz inteligentnih kro-gov. Vse do svoje mere!

● **Invalidski dom** je po svojem prvotnem zasnovanju eminentno socialna ustanova, ki ima tudi v svojem programu izrečno karita-tiven namen, vsaj z ozirom na one reveže, ki so v svetovni vojni izgubili ne samo svoj pridobitni poklic, temveč tudi naravnost svo-jo eksistenco. Tak invalidski dom imamo tudi v Celju, ki ima sicer vestnega upravitelja, a ne najde nikakega pravega umevanja pri viš-jih in najvišjih upravnih uradih. Velikokrat se zgodi, da vložijo ubogi invalidi iz dežele prošnjo, da bi bil sprejet v oskrbo invali-dskega doma, a rešitev te prošnje je odvisna le od našega centralizma, ki se osredotočuje v Belgradu in tako neznansko počasi posluje. Slišali smo, da je v invalidskem domu pro-stih prav lepo število sob, ki stoje prazne, ker prošnje v Belgradu za sprejem v dom niso še rešene. G. poslanec dr. Hodžar je imel popolnoma prav, ko je državni upravi očital, da so veseli vsakega zmanjšanja in-validskega stanja in da to veselje izraža tem potom, ko z godbo asistira (pa ne povsod, opomba poroč.) pri invalidovem pogrebu.

● **Poroka.** Dne 8. septembra se je v Mariboru poročila Celjanka gđc. Cilka Čret-nikova, bančna uradnica, z g. Stankom Roškarjem. Bilo srečno!

Slovenska krajina

Proslava rojstnega dne prestolonaslednika Petra se je izvršila v M. Soboti precej slovesno. Na večer rojstnega dne se je vršil po mestu pohod, ki so se ga udeležili zastopstva občine, uradov in šol ter velike množice občanov. — Rojstni dan se je tudi v D. Lendavi slavil in je bilo videti razbošene slovenske in državne zastave celo na-slednjega dne.

Hranilnica v Turnišu. S 1. septembrom je začela svoje poslovanje nova »Hranilnica in po-sojilnica« pod vodstvom g. kaplana Graifa. V nedeljo, 5. sept. se je vršil prvi uradni dan. Že ta je po-kazal, da je bodočim novi posojilnici zagotovljena. Od večih strani so prišli prosilci za posojilo, vlog pa bo tudi v najkrajšem času v vrednosti do 100 ti-soč dinarjev. Je tudi razumljivo, da si je hranil-nica že sedaj pridobila zaupanje; saj so v vodstvu sami ugledni domačini.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za duhovnike v Domu so ta mesec od 20 do 24.

Naznanila

Cevljarska zadruga v Ljubljani vabi vse člane na zelo važen sestanek, ki se vrši v petek, dne 10. septembra t. l. ob pol 8. uri zvečer v restav-ra-cijskem salonu g. Mraka, Rimska c. — Načelstvo.

Orel

Orlovska prireditve v Bevkah, ki jo ima dne 12. septembra Vrhiška orlovska srenja, obeta biti zelo zanimiva in pestra. Nastopi šest odsekov na prostoru za gasilskim domom. Najbolj zanimiva točka telovadbe bo pač štafeta tekma. Vabljeni Bog živiti!

Ljubljansko gledališče

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

10. septembra: peletek: HOFFMANOVE PRIPLO-VEDKE, gostuje tenorist g. Rijavec. Red C.
11. septembra: sobota: ob 20. uri zvečer: Pred-stava na čast udeležencem pravnškega kon-gresa. Izven.
12. septembra: nedelja: GROFICA MARICA, go-stuje g. Vladimir Majhenič. Izven.

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

11. septembra: sobota: Predstava na čast udeležen-cem pravnškega kongresa. Izven.
- Tenorist g. Rijavec, gost v ljubljanski operi. Danes v petek, dne 10. t. m. gostuje v naši operi g. Josip Rijavec in sicer v naslovni vlogi Hoffma-na v znani Offenbachovi fantastični operi »Hof-fmanove pripovedke. Brez dvoma je, da je odveč pisati o odličnih umetniških in glasovnih sposob-nostih tega izredno priljubljenega pevcu. Njegov zopetni nastop v naši operi le s posebnim poudar-kom javljamo občinstvu. Poleg njega nastopi tudi sedanja članica mariborskega gledališča gna. Kocu-vanova, ki je v lanskoli sezoni še kot konzervato-ristka parkrat prav srečno nastopila na našem odru. Pri predstavi poje vlogo Olimpije. Ostale vloge so zasedene sledeče: ga. Lovšetova Antonija, ga. Poličeva — Giulietta, gna. Potučkova je Nikolaj. Lindorfa — Coppelia — Dapertutta in Mirakla poje g. Lumber. Poleg navedenih sodelujejo še gg. Mohorič, Šubelj, Zupan ter Rus Josip in Fran. Predstava se vrši za abonente reda C. Predpro-daja vstopnic pri dnevnih blagajni in operi.

Operne predstave na čast udeležencem juri-stičnega kongresa. Udeležence pravnškega kon-gresa povabi mestna občina ljubljanska v soboto k operni in dramski predstavi v našem Narodnem gledališču. Del gostov gre v opero, kjer bodo imeli priliko slišati Hatzejevo opero »Povratek« in pa prvo dejanje Smetanove »Prodane neveste. Ostali udeleženci pa se udeležijo dramske predstave in se ob tej priliki vprizori IV. dejanje Zupančičeve tra-gedije »Veronika Deseniška« in I. dejanje Cankar-jeve komedije »Za narodov blagore. V obeh gleda-lišjih imajo ta večer pristop samo gostje, udele-ženci kongresa. Za ta večer ne velja nobena od uprave izdana izkaznica.

Glasba

Citraški koncert. Dne 5. septembra je priredil Mariborski citraški klub v veliki in krasni dvorani »Union« svoj citraški koncert, kateri je bil dobro obiskan. Izvajanja skupnega zbora, ki je obstojal iz 13 citer, 2 gosli, čelo, kitare in zvoncev kakor tudi posamezni dueti in terci so naredila pri ob-činstvu zelo ugoden vtis kar je isto pokazalo z nav-dušenim aplavzom in večino komadov se je moralo ponoviti. S tem se je dokazalo, da klub proti vsem različnim težočam napreduje in da si citraška glasba pridobiva počasi vedno več priljubljenosti med ljudstvom.

Turistika

Kongres Zveze planinskih društev SHS v Bohinju.

V smislu sklepa kongresa Zveze planinskih društev SHS se je vršil letošnji zvezni kongres v hotelu »Zlatorog« ob Bohinjskem jezeru. Zanimanje naših planincev za ta kongres je bilo že celo poltete zelo živahno. Tako so privabili lepi dnevi v soboto 4. t. m. na kongres nebroj turistov tako iz Hrvatske in Slovenije, kakor tudi iz oddaljene Srbije. Na kongresu je zastopal Srbsko plan. društvo Andrija Ristić, HPD Jos. Pasarić, SPD dr. Fran Tominešek, Bosanski planinarski društvo Sulejman Suljagić, Plan. društvo Fruška gora Vaso Stajić. Po otvoritvenem nagovoru zveznega predsed-nika poslana Josipa Pasarića se je na njegov pred-log poslala kralju Aleksandru udanostna brojavka na Bled in pozdravna brojavka ministru trg. in ind. ter predsedniku HPD dr. Krajaču. Kongres je brojavno pozdravil: minister dr. Krajač, urednik Pl. Vestnika, gimnazijski ravnatelj dr. Josip To-minešek, Društvo planinarov za Bosno in Hercegovino, Društvo planinarov Sarajevo, predsednik Srb. P. D. Nedeljković in Hrv. plan. društvo »Krupac«. Zvezni predsednik je podal kratek opis prvo-letnega delovanja »Zvezec«. Povdarjal je, da delo-vanje »Zvezec« še ni bilo dovršeno, vendar se pa mora z večjimi ali manjšimi težavami pri početku take obsežne organizacije vedno računati. Pozival je vsa včlanjena društva, da marljivo delujejo v prosepah naše turističke ker ima naša država vse pogoje za turistiko in planinstvo.

Za predsednikom je podal zvezni tajnik stanje članstva v »Zvezec« včlanjenih društev. Tako imajo v l. 1925 HPD 8191, SPD 6820, Plan. društvo Fruška gora 1020, Društvo planinarov za Bosno in Hercegovino 905 in Srb. plan. društvo 550 članov. Zveza planinskih društev šteje torej danes 17.286 članov. Zato pripada po pravilih HPD 81, SPD 66, Fruški gori 10, Bosni in Hercegovini 10 in Srb. pl. rd. 5 glasov. Po tem poročilu se je prečitalo delo-vanje posameznih planinskih društev, ki so bila vsa zelo aglna. Da je SPD aglna, to itak že vsak planinec ve. HPD je pričelo z zgradbo planinske koče na Velebitu. Srb. pl. društvo je zgradilo s državno pomočjo kočo na Avali (ca 550 m) nad Belgradom. Za kočo, ki se kmalu otvori, se išče dobrega slovenskega oskrbnika, odnosno oskrbnico. Srb. pl. društvo goji vztrajno planinsko idejo med ljudstvom. Uspeh žal ni takšen, kakoršen bi lahko bil. To pa vsled tega, ker ni pravega razumevanja v merodajnih krogih za planinstvo in turistiko. Ministrstvo trgovine in industrije je društvu na-klonilo 50.000 Din podpore. Plan. društvo Fruška gora gradi dve planinski koči. Društvo planinarov za Bosno in Hercegovino gradi tri nove planinske koče. Direkcija za šume in rude je društvu poklo-nila za gradbo potreben les, poleg tega je pa še prejelo od tega ministrstva 150.000 Din podpore in od ministrstva za trgov. in industr. pa še 24.000 di-narjev.

Poročilo je sledila debata o spremembi zveznih pravil, glede sprejema Turistovskega kluba »Skalac« v Zvezo, in glede sedežev Zveze in glede časa bo-dočega kongresa. Določilo se je, da se bodoči kon-gres vrši meseca avgusta in ne več septembra, kakor je bilo to sedaj določeno. Glede sprejema Turistovskega kluba »Skalac«, se je postopalo po čl. 6 pravil, ki določa 500 članov za članico Zveze. Ker klub »Skalac« nima dovolj članov, se zaenkrat še ne more sprejeti v Zvezo, dasiravno je dr. To-minešek v imenu SPD sprejem »Skalec« v Zvezo toplo priporočal. Glede voznih olajšav se bo storilo vse, kar bo mogoče. Vztrajno delo v tem oziru, bo rodilo gotovo končen uspeh.

V letu 1927 bo sedež »Zvezec« v Ljubljani. Kot predsednik »Zvezec« je bil izvoljen g. dr. To-minešek, kot tajnik pa g. Mako Hrovatini. Kot odbo-rniki so izvoljeni za Srb. pl. društvo Stanoje Nedeljković in Boško Marković, za HPD dr. Jos. Poljak in dr. M. Prebeg, za Fruško goro dr. Pavlas in

Vaso Stajić, za Društvo planinarov v Bosni in Hercegovini g. Gjuro Telar in Josip Grgić.

Po končanem zborovanju se je pričelo v »Zla-torog« prav lep planinski dan, ki se je zaključil s krajšimi izleti v okolico Boh. jezera — Sv. Duh — Sv. Janez in k Savici. Hrvatski planinci so pri-peljali s seboj hrvatske tamburaše, ki so ves večer pridno udarjali. Zvečer ob oamih je preda val dr. Josip Poljak o Velebitu. Skioptične slike so izborno služile za razumevanje tega romantičnega gorovja. V nedeljo so odšli turisti po večini na Triglavsko pogorje.

Sport

JESENSKE KONJSKE DIRKE NA TEZNU PRI MARIBORU.

Na praznik, v sredo so se nadaljevale kasačke konjske dirke na Teznu. Tudi toplot ni bilo baš mnogo občinstva, loda dirke so bile jako napete in interesantne. Udeležba konj je bila večja, nego v nedeljo.

Prva točka so bile belgrajske dirke na 2400 metrov. Udeležilo se je v celem 5 konj. Prvo mesto je odnesla 8 letna kobila Gonda v času 1:38:9. Druga in tretja sta bila Rodaun in Dilemma. Zdi se, da je bil nedeljski favorit Rodaun od nedelje utrujen. Pred ciljem je bil med Gondo in Rodaun-nom jako hud boj in Gonda je bila pred Rodaun-nom le za dober meter.

Zelo napeta je bila tudi Čakovska dirka na 2900 metrov. Sami, ki se je placiral na prvo mesto v času 1:43:7, je bila pred Dolly le 1 meter, a ta pred Bajacom niti 1 meter.

Po sreči je zmagala Nadina v Sistemizirani dirki za konjerejsko nagrado v času 1:38:7. Tik pred ciljem se je Nacek (od Klancir) vsled plo-skkanja občinstva ustrašil ter začel galopirati. Ta moment je izrabila Nadina in prispela prva na cilj. V handicapu je zmagala Blanka (1:46:2), ki je v drugi rundi prekosila Bajacca, ter vodila do cilja 4 metre pred njim.

Največje pa je bilo razočaranje pri dvovprežni zagrebški dirki, kjer se je z gotovostjo pričakovalo, da bo zmagal par Rodaun-Mackensen. Toda Dilemma-Dolly sta ga prekosili za celih 100 metrov in dospela na cilj v času 1:41.

S tem so bile jesenske dirke zaključene. Uspeh tekmovalcev je z ozirom na čas primeroma z lanskoletnimi dirkami jako zadovoljiv.

ASK Primorje: SD Rapid — 2:7 (0:2). Za to tekmo je vladalo med mariborskimi sportniki veliko zanimanje in to iz dveh razlogov. Prvič je že Primorje znano kot najhuji konkurent ljubljanskega prvaka »Ilirije« in drugič Rapid je dolgo ni nastopil v Mariboru, odkar ima trenerja. Toda obe moštvi sta razočarali. Igra »Primorjac« je bila v tehničnem kakor tudi taktičnem oziru jako slaba. Krilci so popolnoma odpovedali. V napadu, ki je pokazal le par lepih kombinacijskih potez, bi bilo najboljšo desno krilo, če ne bi skušalo uveljavljati na jako unfair način svoje fizične moči. Vratar bi lahko držal par goalov, predvsem pa strel osred-njega krilca Rapida iz 30 metrov. Najboljša od svoje enajstotrice je bil desni branilec. Tudi Rapid je razočaral. Vratar je jako nesiguren in gre poseb-no drugi goal izključno na njegov rovaš. Obramba je bila boljša, kar se tiče branilcev. Duša moštva je srednji krilec, ki mu gre glavna zasluga na tej visoki zmagi. Dobro je bilo tudi desno krilo.

Primorje je predvedlo zelo surovo igro in igralci se so vedli tako nedisciplinarno, kar ni v čast Akademskemu SK. Glavno krivdo na surovi igri pa nosi sodnik g. Radolič, ki nijkakor ni bil kos svoji nalogi.

AVIATICNE VESTI.

Na vrhu Mont Blanca je Vallotov observatorij. Recimo, da zmanjkajo opazovalci živila in da mu jih ni mogoče prinesiti. Kdo naj pomaga? Aeroplan. Tako pravi francoski aviatik Thoret in hoče sedaj praktično pokazati, da je taka pomoč mogoča. Dvignil se bo z aeroplanom na Mont Blanc in bo spu-stil vrečo z živilo na observatorij. Pravi, da bo to velikega pomena, ker se bo pokazala uporabljivost aeroplana za preskrbovanje planinskih koč.

Ruska aviatika Gromov in Radzevič sta obiskala po vrsti nekaj velikih evropskih mest v temle redu: Moskva—Berlin—Pariz—Rim—Dunaj—Moskva. Prevozila sta 6300 km v efektivnem letavnem času 84 ur in 22 minut; na uro pride po-veprečno 188 km, zelo veliko.

Pisali smo, da hoče leteti francoski aviatik Fonck iz Amerike v Evropo brez prestanka. Bere-mo, da je prišlo do nekakega nesoglasja med njim in ameriškim aviatiki in se odhod iz Ame-rike odlašal od dne do dne. Zato bosta pa dva dru-ga francoska aviatika letela čez Atlantik, Tarascon in Coli, a v obratni smeri, iz Evrope v Ameriko. Brez prestanka soveda, vse drugo danes nič več ne velja. V oktobru.

Angleški letavec Cobham se iz Avstralije vra-ča nazaj domov.

Jesenski zračnoprometni red na Nemškem se je začel s 1. septembrom. Obsega 53 črt, od kojih obratuje Luft-hansa 48 črt. Zimski vojni red se bo začel s 16. oktobrom.

Od 24. do 30. oktobra se bo vršil v Madridu pod protektoratom kralja Alfonza špansko-ameriški kongres za zračno plostvo. Spomnimo se na naš članek o aviatiku Franco.

Nemška letala so v preteklem letu v redni prometni službi preletela okoli 5 milijonov kilo-metrov — 125 zemeljskih obodov in so prevozila okoli 55.000 oseb. Blagovni promet za osebnim ni zaostajal in je znašal 1 milijon tonskih kilometrov. Francoski poročnik Challe in stotnik Weiser sta brez prestanka letela v aeroplanu 5200 km da-leč, iz Pariza do Bender-Abasa ob Perzijskem za-livu; s tem sta prekosila rekord Francoza Giriera, ki je brez prestanka letel iz Pariza v Omsk v Si-biriji, 4715 kilometrov.

186 km PO DONAVI PLAVAL!

Dva mlada Dunajčana, Edi Bernat in Bernard Henius, sta startala 28. avgusta ob šestih zvečer v Linzu in sta plavala po Donavi navzdol. Noč je bila zelo mrzla. Pri Mauthausenu sta hotela že ven, kajti tam pride v Donavo mrzla Aniza. Zračna to-plota je bila 14°C, pozneje pa 9°C. Ob polnoči sta bila plavalca v vrtinčih pri Greinu. Veliko vode sta popila, pa sta le prišla naprej. Ob pol devotih sta plavala mimo Kremsa. V Kremsu je šla v Donavo tudi Emi Schweiger, zmagovalka v tekmi dunaj-ske plavalne zveze. Plavala je z Bernatom in He-niusom tri ure, pa ni mogla več prenašati mraza in je šla ven. Po dveh urah je šla spet v Donavo in je spremljala oba plavalca še tri ure, do Greif-fenstein. Tu je zapustil Donavo tudi Bernat, vsega skupaj je bil v vodi 17 ur in je preplaval 146 km. Henius je pa plaval še štiri ure in 40 km, bil je torej v Donavi 21 ur in je preplaval 186 km. V pri-hodnjem letu bosta plavala »svoprek po Avstriji, 34 ur, in se bosta spravila nato nad Kanal. Saj je tudi Vierköter v tekoči vodi treniral, v Renu.

To, kar sta napravila, je res vsega obudova-nja vredno. Gre v prvi vrsti za prenašanje mraza. Avstrija ima torej dva prvovrstna vztrajnostna pla-valca, pa še dvajset let nista stara.

Gospodarsvo

„Ljubljana v jeseni“.

VČERAJ JE RAZSTAVO OBISKALO 9.000 OSEB.

Čprav je bil včeraj delavni dan, vendar je bil obisk pokrajinske razstave nad vse zadovoljiv. Opažal se je večji promet kot v ponedeljek in torek; obiskalo je razstavo veliko število kmetov in šolske dece. Pod vodstvom učiteljev si je ogledalo razstavo nič manj kot 1000 učencev in učenk. Od izvenslovenskih gostov omenjamo večjo skupino kmetov, veleposesnikov in trgovcev iz Srbije in Hrvatske. Opažilo se je posebno veliko število Italijanov, ki so si n povratku iz Reke, kjer se je pravkar zaključil velesejm ogledali tudi našo prireditelje. Ti obiskovalci so izjavili, da naša prireditelji npravi mnogo boljši utis kot reški velesejm, ki je bil bolj slabo obiskan. Tudi gostje, ki so prišli na kongres pravnikov so izrazili priklonost, da si ogledajo to prvo vrsto prirediteljev. Število včerajšnjih obiskovalcev se ceni na 9000 oseb.

Tudi velesejmski del razstave kaže živahnost sliko kakor v prvih dneh. Kupčija se je pričela dobr in lepo razvijati. Prodani so bili poljedelski stroji, in tudi ostali razstavljalci so zabeležili večje kupčije. Marsikak obiskovalec se je začudil, ko je videl poleg delnih razstav tudi toliko množino razstavljenega blaga na velesejmskem delu razstave. Trgovci in obrtniki ponovno opozarjamo na ta del razstave, ki nudi mnogo novega, lepega in praktičnega.

Včeraj se je zaključila pasja razstava. Razdelile so se diplome in krasne nagrade; rezultat ocenjevanja bomo še priobčili.

ZAKLJUČKI IZ MLEKARSKE RAZSTAVE.

Naša I. kmetijska razstava in z njo mlekarska se približuje koncu. Umestno se mi zdi podati o mlekarski razstavi za širšo javnost nekoliko strokovnih zaključkov, zanimivih ne le za producenta, marveč tudi za trgovca in konsumenta.

Razstavilo je 21 siraren naš doma izdelani sir ementalnega (švicarskega) tipa. Srebrna kolajna se je priznal edino enemu siru, ki je bil izdelan 29. junija 1925 in ki je to odlikovanje tudi zaslužil; siri letošnjega izdelka so se morali zadovoljiti s 3 bronastimi kolajnami in 7 priznanji. Vprašanje je, kdo mora skrbeti za starostno zorenje sira.

in Zorenje sira je v detinski dobi (pri ementalnem do 4. meseca) naloga siraren, nadalje pa naloga veletrgovine in trgovine, na katere šnitelje mora vplivati kupujoči konsument.

Zrel sir je ne le po okusu in aromi boljši, marveč predvsem tudi veliko lažje prebavljiv, zato bolj tečen in ekonomičen. Zrelost sira je radi tega nekako eminentno gospodinjstvo vprašanje. Na letošnji mlekarski razstavi se nahaja med 79 razstavljenimi hlebi ementalnega (bohinjskega) sira samo 1 hleb zrelega sira; škoda, da ni tolikšen, da bi se vsak konsument mogel z osebno pokušnjo prepričati o veliki razliki med za konsum zrelim in za konsum nezrelim blagom. Pripomnim, da za trgovino zreli so vsi razstavljeni siri, ker je ta zrelost z zaključkom 3. meseca sirove starosti dosežena. Zrelost za konsum pa je pri silih ementalnega tipa še le dosežena ob zaključku 8. meseca sirove starosti.

Zrel sir je praviloma nekoliko dražji in nezrel sir je nekoliko težje prebavljiv, toda primeroma cenejši. Je povsem v redu in odgovarja običajem svetovne trgovine, ako oddajajo sirarne v promet le za trgovino zreli sir v 4. mesecu starosti; trgovina, odnosno sirarska veletrgovina mora skrbeti nadaljnje zorenje sira, dokler ne postanejo posamezni hlebi zreli za konsum, pri čemer vedno izločuje po zmernejših cenah sira, na katerih bi se pojavili znaki odnosa napake. Proizvodnja našega domačega sira še ni velika, vendar toliko, da je možno veletrgovsko poslovanje. Na tem polju pogreša naš konsument in naš producent sortirajoče veletrgovine.

Toplota v paviljonu E, kjer je nastanjena mlekarska razstava, se okrog poldneva redno dviga na 26° C. Pod učinkom iste so siri nekaterih siraren (Rateče, Ribno, Hraše, Polje in Bitnje v Bohinju, Vrhnika itd.) takoj prve dni pričeli izločevati maslo, ne da bi sicer izpremenili oblike; pri takih silih pravimo, da so »splosnili za vskladitvenje« in je upravičeno upanje, da bi dosegli konsumno zrelost. Siri, ki se pri tej toploti niso pričeli masločno potiti, so se ali dvignili (napihnili) ali pričeli leži narazen tako, da smo nekateri morali prenesti v hladno klet pri Združenih mlekar-nah d. d. v Ljubljani. Proučevanje tega različnega zadržanja sira v enakih okoliščinah je za trgovca in tudi za konsumenta zelo važno in zanimivo in vabim vse zainteresirane k tozadevnim ugotovitvam. — Kdor si še ni ogledal mlekarske razstave, naj tega v teh zadnjih dneh ne zamudi. Tudi konsumenti naj se pri tem okoristijo s priliko, da pokusijo v majhnih porcijah sir iz vsake sirarne — tudi zanje je važno poznavanje razlik v okusu in v konsistenci sira.

Anton Pevc.

Herman Wendel k vprašanju jadranske železnice.

»Prager Presse« priobčuje v št. z dne 8. septembra daljši članek znanega publicista in prijatelja našega naroda Hermana Wendela o vprašanju jugoslovanske železniškega omrežja. Članek je napisan z ozirom na aktualno vprašanje jadranske proge in s posebnim ozirom na nedavno izšlo knjigo načelnika v prometnem ministrstvu Ing. P. Milenkoviča »Nova železniška mreža kraljevine SHS«, ki predstavlja navzlic dementiju železniški program merodajnih belgrajskih krogov in vlade.

V tem vprašanju se navaja kot najvažnejša zveza državnega centra z morjem proga Belgrad—Kotor. Tej progi se potom »umetne

in draga bi bila izgraditev Kotora v moderno luko, medtem ko predstavlja Split povsem naravno izhodišče Jugoslavije (podčrtal H. W.). Tudi v mednarodnem pomenu ne bo mogel Kotor, valed svoje lege, nikoli konkurirati s Splitom, ki se že danes močno razvija.

Hermann Wendel, eden najboljših inozemskih poznavalcev naših razmer, gotovo ni interesiran na tej ali oni prog, zato se more njegovo mnenje smatrati, kot mnenje objektivnega opazovalca.

Načrt Milenkoviča predvideva sicer dve paralelni jadranski progi, Belgrad — Kotor in Belgrad — Split, toda on hoče dokazati, da je prva važnejša. Da se mu ta dokaz ne more nikoli posrečiti, je dovolj jasno. Proga Belgrad — Split ne veže samo Belgrad z morjem, temveč tudi vso Bosno in Hercegovino. Vsakemu lajkju je takoj jasno, da je racionalnejše popolnoma zgraditi eno luko, kot pa na pol zgraditi dve luki, in to ono luko, kjer bi se stekali dve normalnotirni železnici (liška in jadranska proga). Da bi bila proga Belgrad — Split valed gotovo večjega prometa rentabilnejša kot proga Belgrad — Kotor, ki vodi po redko obljudenem in goratem terenu Črne gore, tudi ne bo treba dokazovati. Konečno je pa odločilno tudi to dejstvo, da nam je za progo Belgrad — Split na razpolago kapital, za progo Belgrad — Kotor pa ne.

Čprav Slovenijo to vprašanje direktno ne tangira, vendar bi se morale naše gospodarske organizacije z vso odločnostjo zavzeti za progo Belgrad — Split, da se po nepotrebnem ne investirajo milijarde v progo na Kotor, ki se po svoji narodnogospodarski važnosti ne more primerjati s progo, ki vodi na Split. Konečno pa je Kotor faktično in po naravi predestiniran za vojno luko in ne more istočasno predstavljati naše glavno izhodišče na morje.

Volitev kandidatov za mesto guvernerja Narodne banke.

Upravni svet N. B. se je upri vladni zahtevi glede kandidatov.

8. t. m. se je sestal upravni svet Narodne banke in izvolil za mesto guvernerja sledeče kandidate: Drag. Protiča, Tod. Mihajloviča, Lj. Srečkoviča, Mil. Savčiča in And. Radoviča. S tem se je upravni svet Narodne banke postavil v nasprotje z vlado, ki je forsirala za to mesto pomočnika zunanjega ministra g. Jov. Markoviča in dosedanjega generalnega ravnatelja Drž. hipotekarne banke dr. Bogolj. Markoviča. Še v zadnjem momentu pred sešankom upravnega sveta je poklical imenitni minister Perić dosedanjega guvernerja g. Weiferta in mu sporočil, da vlada želi, da se med petimi kandidati izvolita gori imenovana dva gospoda. To vest je g. Weifert sporočil upravnemu svetu, ki pa je odklonil to zahtevo in izvolil omenjenih pet kandidatov. Upravni svet se je držal strogo zakona, ki določa, da upravni odbor sam izvoli pet kandidatov. Dosedanji guverner g. Weifert je bil izvoljen za dosmrtnega častnega guvernerja. Držanje upravnega sveta se je v belgrajskih gospodarskih krogih odobravalo. Ne gre, da bi se vlada vmešavala v avtonomne pravice Narodne banke, ki so ji po zakonu zajamčene. Iz tega razloga ni hotel upravni odbor za nobeno ceno sprejeti vladine zahteve. V slučaju, da bo vlada hotela izvajati kak pritisk na upravni svet, potem se bo isti vladni odločno uprl.

Trdnjše tedence dinarja. V zadnjem času se pojavljajo vedno večje množine deviz na naših borzah. Kakor je bilo tudi prejšnja leta običajno, se je

izvoz v avgustu nekoliko dvignil. Ponudba deviz s privatne strani postaja valed tega vedno večja. Poleg pritoka izvoznih deviz se opaža vedno povpraševanje inozemstva po dinarju. Tendenca inozemskih uvoznikov gre za tem, da si še pred izvozno sezono zasigurajo zadostne množine dinarskih deviz. Narodna banka, ki je bila v zadnjih mesecih primorana redno oddajati devize iz svojih rezerv, nastopa sedaj kot kupec deviz, da prepreči eventualni dvig dinarja. Njena devizna rezerva se je v zadnjih mesecih zelo skrčila, zato bo uporabila to ugodno priliko, da te devize zopet nadomesti.

Izkas o stanju Narodne banke s dne 31. avg. (Vse v milijonih dinarjev, v oklepaju razlika napram stanju s dne 22. avg.) Aktivna: Kovinska podloga 397.0 (+ 3.7), posojila na menice 1.232.7, na vrednostne papirje 259.8, skupaj 1.492.1 (+54.5), račun za odkup kronskih bankovcev 1.151.9, račun začasne zamenjave 850.8, državni dolg 2.996.3, vrednost zastavljenih državnih domov 2.188.3, saldo raznih računov 218.2 (+ 41.4) skupaj aktivna 8.714.8; pasiva: glavnica 30.0, rezervni fond 7.7, bankovec v obtoku 5.470.1 (+ 64.7), drž. terjatve po računu začasne zamenjave 350.8, državne terjatve po različnih računih 32.3 (—86.7), obveznosti po žiru 386.9, po raznih računih 285.3, skupaj 602.3 (+ 121.7) drž. terjatve z ozirom na zastavljene drž. domene 2.188.3, azija za kupovanje zlata 33.0, skupaj pasiva 8.714.8.

Hmelj. Zatec C. S. R. 6. sept. 1926. Mirno nakupovanje — cene čvrste (od 8900—4200 šK za 50 kilogramov). Nürnberg 6. sept. 1926. Dovoženih 130, prodanih 80 bal. Cene nespremenjene. Zalee SHS 7. sept. 1926. Včeraj in danes prejetanje kupljenega blaga. Mirno.

Pravilnik za izvajanje zakona o valorizaciji. Ob priliki kongresa trgovskih zbornic, ki se bo v kratkem vršil v Belgradu, se bo sklicala tudi posebna konferenca o vprašanju pravilnika za izvajanje zakona o valorizaciji.

K vprašanju prisilne poravnave. Belgrajski »Trgovinski glasnik« je prišel nenadoma kampanjo proti ponovni uvedbi prisilne poravnave. Sedaj pa piše v istem smislu tudi »Privredni pregled«, ki smatra ponovno uvedbo prisilne poravnave za »kraparenje« in zahteva nov zakon o konkurznem postopanju. — Kakor se čuje so belgrajski gospodarski krogi prišli do kampanje deloma iz političnih motivov, kar je treba na vsak način preprečiti. Da nam je prisilna poravnava potrebna se razvidi že iz dejstva, da se za ponovno uvedbo najbolj trudijo inozemske korporacije (drugi za zaščito upnikov). Njeno potrebo je uvidel tudi trgovski minister dr. Krajač, ki je še pred poldrugim letom kot poslanec v parlamentu odločno zahteval njeno ukinitve. Na njegovo intervencijo se je takrat ukinitila prisilna poravnava tudi v prečasnih pokrajinah, medtem ko je takratna vlada nameravala ukiniti prisilno poravnavo samo v Srbiji.

Izvozni tarif za izvoz preko Saškega. Z ozirom na pritožbe iz gospodarskih krogov se opozarja izvoznike, da se izvozni tarif računa le tedaj, če je na tovrstnem listu izrečno označeno »Sušak pristanišče« — za izvoz preko morja v inozemstvo (in to s črnilom). Ako je navedeno v tovrstnem listu samo »Sušak«, se tovrstna ne more računati po cenejšem izvoznem tarifu. Ako odposilatelj želi, da se pošiljka dirigira na gotovo mesto v luki, n. pr. na »Deltoc« »Brajdic« i. t. d. mora tudi to izrečno navesti v tovrstnem listu.

Razvoj ruske produkcije premoga. Najnovejša statistika ruske produkcije premoga je zelo ugodna. V prvih 9 mesecih t. l. je znašala produkcija 18.5 milijonov ton. Napram istem razdobju lanskega leta se je produkcija zvišala za 52%, medtem ko se je število zaposlenih delavcev zvišalo le za 26%, iz česar sledi, da se je produkcija znatno racionalizirala.

Bolgarsko posojilo in Jugoslavija. Društvo narodov je odobrilo bolgarsko posojilo za begunce v znesku ¼ milijona funtov. Valed memorandumu sosednih držav se je odredila specifikacija glede načina uporabe tega posojila. Za komisarija, ki bo imel nadzorovati to uporabo je imenovan Rene Charron, kot člani kontrolne komisije pa so določeni predstavniki Jugoslavije, Rumunije in Grčije. S tem je torej odstranjena bojazen, da se bo to posojilo porabilo v vojaške namene. Valed tega je upati, da se bodo odnosi med Jugoslavijo in Bolgarijo znatno zboljšali.

Italija namerava uvesti nove uvozne prepovedi in svikiati uvozne carine. V italijanskem uradnem listu izdeta v kratkem dva nova dekreta, ki se nanašata na zunanjo trgovino. V prvem se pooblašča finančni minister da v sporazumu z ministrom za narodno gospodarstvo izda nove izvozne prepovedi v drugem pa, da se s veljavnostjo do 30. junija 1927 lahko zvišajo carinske postavke. Ta polnomoč je baje v zvezi z nameravano stabilizacijo lire.

Sven Elvestad:

Železni voz.

Roman.

Namesto odgovora je pokazal Asbjörn Krag na morje, kjer se je svetilo v temi dvoje zelenih svetilk, ko dvoje mačjih oči.

»Tu doli torej leži železni voz, spravljen sedaj na suho, in na krovu rešilne ladje leži zavrt v jadrevino mrtvi potnik. Ali se ne vidi vse to pri zeleni luči precej strahotno? ... Pri tem je tu popolnoma tiho, niti glas ne prihaja od zdolaj gori ... Da, da da ... tu spodaj leži on, mrtič.«

»Ali ga poznate?« sem zašepetal.
»Ne, vi tudi ne. Tujec je.«
»To je vendar čudno.«
»Ko boste videli voz, boste spoznali, da se da vse zelo lepo razložiti.«
»In ta tujec je, ki se je vozil ponoči z železnim vozom po vresi?«
»Da, toda samo v zadnjih dneh; peljal se je čez vres morda komaj štiri do petkrat.«
»To je uganka. Mar se je vozil na vresi tudi v oni noči, ko ... je umrl gozdar?«
»Da, tudi takrat. Ko je bil gozdar ubit, ni bil daleč proč. Toda vse to boste razumeli, ko boste videli železni voz.«

Kmalu nato sem vprašal:
»Ali ste bili poleg, ko so našli potnika?«
»Da, videl sem, kako so ga potegnili iz voze. Ni bil posebno prijeten pogled. Njegov obraz je bil v vodi tako čudno bled, bil je podoben ... da, komu je bil prav za prav podoben? Morda ste že kdaj videli mrtiča pred zeleno žipo?«
Zadnje detektivove besede so me silno pretresle. Na mah se mi je zazdelo, kakor da bi videl spet mrtvečev obraz pred oknom ... belo čelo ... živordeče

ustnice ... groza me je stresla, in v ulomku sekunde sem doživel spet vso grozo zadnje noči. Dejal bi, da sem nekje čul govoriti Asbjörna Kraga:

»Ali ne bi šla dalje? Kmalu bova tam in potem ga pogledate lahko sami.«

Toda sedaj ne bi šel za nobeno ceno na svetu tja doli. Zelene luči so me spominjale na svetlikanje v očesnih jamicah mrtve lobanje.

Ogledal sem se.
»Ne grem tja doli; rad bi šel spet domov, v svojo hišico.«

Ko sem napravil nekaj korakov, sem naenkrat obstal.

Daleč tam zunaj v temi sem začul spet psa, glase, bevskaajoč pasji lajež, potem dolgo tuljenje in nato grozeče, dolgotrajno zavijanje.

»Lovski pes!« je vzkliknil Asbjörn Krag. »Slišite lovskega psa?«

Lajanje se je nadaljevalo.

Čulo se je tako neizmerno daleč, kakor bi prihajalo iz teme za obzorjem. Priskuškoval sem; naraščalo je, glasilo se raskavo in tožeče, toda bolj in bolj grozeče. Končno se je zdelo, da navdaja lajež vso nebesno stran na vzhodu ... Kakor bi se groza sama zaganjala name iz teme, se mi je zdelo. Obenem je to vtilo pasje lajanje klicalo in ukazovalo ... Šel sem za njim.

Tedaj sem začul glas Asbjörna Kraga tesno ob sebi:

»Ne sledite glasul« je zaklical.

In vendar sem mu sledil.

Razkavo lajanje se je vlegalo okoli mene kakor gosta megla in me po malem popolnoma zmedlo. Čutil sem, da je groza sama visela v zraku in se s toplim sopuhom zaganjala vame ...

... Ne da bi se zavedal, sem šel za glasom. Ko sem bil prišel do hiš, se mi je zazdelo, kakor da bi se lajanje spet oddaljevalo in izginjalo za obzorjem. Kmalu na to sem ga čul spet popolnoma razločno. Bil

sem popolnoma sam; Asbjörn Krag me je zapustil in je odšel doli k železnemu vozu, doli k zelenemu mrtiču. Stopil sem še hitrejš, da bi čim prej prišel v svojo hišico.

Ko sem bil že blizu, na mestu, kjer se je morska ožina pokazala mojim očem, sem videl plavati na morju belo, tujo luč. Bilo je nekaj pošastnega av tej luči, ki se me je v tišini in črnosivi temi čudno dojmla. Niti na um mi ni prišlo, da je to prvi odsev dnevne svetlobe, ki se je odbijal od morja.

Svetilka je še stala tam na mizi in gorela — — — Bil sem strahovito razburjen, živci so me žgali s tisoč majhnimi žarečimi bodljaji povsod, po vsem telesu.

Vesel sem bil, da je bil zastor spuščen; tako je bila moja soba nekako odrezana od sveta. Ko sem nekaj časa tja v en dan brskal po svojih papirjih, sem se spustil v gugalnik. To me je nekoliko pomirilo. Gugalnik je bil prazen in vendar sem imel občutek, da sedi nekdo v njem, če sem le pogledal proč. Zato sem hotel ta prostor zasesti.

Tako sem sedel nekaj časa, se gugal in premišljeval, doči mso mi oči neprestano visele na samokresu, ki se je svetilka sedaj s mize. Ves začuden sem premišljeval, koliko ur pač bi mogel na ta način še živeti, predno bi znozel ...

Tedaj sem začul spet kukca.

Tokrat se nisem prestrašil, če tudi je glas neprestano menjaval svoje mesto in brenčal okoli mene kakor nadležen mrčes. Bilo je prav tako, kakor bi neviden človek taval okoli mene, človek, ki ga nisem videl, katerega žepno uro sem pa slišal. Sedaj stoji tu ... Sedaj gre počasi na desno, sedaj stoji spet mirno pri svetilki. Zadi se mi, kakor bi se moj samokres ne svetil več tako, kakor bi ga nekaj zasenčilo. Nato pa se zablešči spet jekleno ko prej in spet se čuje kukec dalje proč. Ne, to me niti najmanj ne straši več; nasprotno. Umiram se, ker vem za vzrok tega premikanja.

Prisrčano mo LUDSKO KNJIZNICO (Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani): 19. št. J. O. Curwood, Krazn, voljš pes. Kandidat roman 18 Din. vezan 30 Din. — 20. št. Ed. About, Kralj gora, 18 Din. vezan 30 Din. — 21. št. H. R. Haggard, Jutrasja zveča, 30 Din. vez. 40 Din. — 22. št. Orola kapitana Granita, Popotovanje okoli sveta, Roman v treh delih, 48 Din. vez. 58 Din.

Barvne trakove, ogljeni-, povoščeni-, kopirni papir, hektografični zavitki in druge potrebščine pri Lud. Baraga, Seidenburgova ulica 6/1 telefon štev. 990

Borza

8. septembra 1926.

DENAR

Zagreb. Berlin 13.4456—13.4856 (13.4468—13.4868), Italija 201.90—203.10 (206.99—208.19), London 274.30—275.50 (274.317—275.517), New York 56.317—56.617 (56.358—56.658), Pariz 165—167 (166.71—168.71), Praga 167.30—168.30 (167.50—168.50), Dunaj 7.79—8.01 (7.981—8.021), Curih 10.93—10.97 (10.9325—10.9725), Amsterdam 22.62—22.72 (22.62—22.72).

Curih. Belgrad 9.13 (9.1275), Pešta 72.25 (72.50), Berlin 123.25 (123.15), Italija 18.50 (18.10), London 25.18 (25.12), New York 517.625 (517.25), Pariz 14.90 (15.2375), Praga 15.325 (15.33), Dunaj 73.05 (73.05), Bukarešt 2.58 (2.55), Sofija 3.75 (3.80), Bruxelles 14.30 (14.3125).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.50—54, Kodani 187.95—188.35, London 34.35—45, Milan 25.30—40, New York 707.15—709.65, Pariz 20.35—45, Varšava 78.90—79.40. — Valute: dolarji 704.10, angleški funt 34.26, francoski frank 20.26, lira 25.27, denar 12.49, češkoslovaška krona 20.90.

Praga. Devize: Lira 126.42, Zagreb 59.57, Pariz 96.45, London 163.80, New York 33.80.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. 7% invest. posoj. 75 den., vojna odškodnina 305 den., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 193 den., Ljublj. kreditna 165—170, Merkantilna 90 den., Slavenska 50 den., Kred. zavod 165—175, Strojne 112—115, Vevče 109 den., Stavbna 55—65, Sešir 103 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 76—76.50, agrari 42.50—44, vojna odškodnina aranž. 308—308.50, kasa 309—310, sept. 313—315, Hrv. esk. 100—100.50, Kred. 101—102, Hipobanka 55—57, Jugobanka 91.50—92.50, Praštediona 865—867.50, Slavenska 50—51, Srpska 130 den., Eksploatacija 10—12, Gutmann 257.50—262.50, Slavonija 33—34, Trbovlje 350 bl., Vevče 108 den.

Dunaj. Don-savska-jadranska 838.000, Zivno 712.000, Alpine 355.000, Greinitz 109.000, Kranjska Industrijska 400.000, Trbovlje 448.000, Hrv. esk. 160.000, Leykam 123.500, Jugobanka 114.000, Hip. banka 72.000, Avstrijske tvornice za dušik 255.000, Gutmann —, Mundus 109.000, Slavex —, Slavonija 37.200.

BLAGO

Ljubljana. Les: Trami 3/4—7/9, od 4—8 m, fco nakl. post. 225 bl.; hrastovi hlodi od 50 cm naprej, od 2.50 m napr., fco nakl. post. 390 bl.; smrekovi hlodi od 50 cm napr., od 4 m fco nakl. post. 200 bl.; bukova drva suha, fco nakl. post. 17.50 bl.; hrastova drva suha, fco nakl. post. 16 bl.; deske — smreka, jelka, od 24 do 38 mm, 4 m dolž., I, II, III, monte, media 23 cm, fco vag. meja 1 vagon, 30/60 do 100/100, 4 m dolž., fco vag. meja, 5 v. 500—510, zaklj. 500; remeljni, I, II, III, monte, 70/70, 80/80, 4 m dolž., fco vag. meja, 1 v. 500—500, zaklj. 500.

Zito in poljski pridelki: Pšenica nova, fco naklad. post. 260 bl., pšenica domača nova, fco naklad. post. 285 bl., koruza fco vagon, kladalna postaja 170 bl., rž domača, fco nakladalna postaja 205 bl., oves, novi, fco nakl. post. 155 bl., fižol beli novi, fco vag. nakl. post. 170 bl., krompir rani, fco vag. slo. post. 95 bl., laneno seme, fco Ljubljana 380 den., laneno seme Podravina, fco Ljubljana 370 den., seno sladko, stisnjeno, fco vag. slo. post. 100 bl.

Poravnajte naročnino!

Knjige in revije

Silvin Sardenko: Sveti Alojzij. Studije in pesmi. Njim, ki mislijo, se bore in verujejo. — Naša domotožna nova doba išče novih potov v življenju, v umetnosti, v mistiki; da jih najde, ji je treba Michelangelovega duha in Fra Angelicove tišine. Oboje je lepo spojeno v osebi svetega Alojzija. Kakor rahla božja rosa na vrtove naj pride po teh študijah in pesmih njegovo življenje v naše duše s prijateljsko besedo: »Nikar se ne bojte, vaš brat sem!« Knjiga je vsa drugačna, kakor so sicer njene sestre, pesniške zbirke in druga književna dela. V pesmih sta začrtana pot in značaj svetega Alojzija: njegovi vrtovi z Madono, njegovi dvori, njegovi boji, njegove samote, njegove postaje, njegove zmage in njegov konec. Ni življenjepisa v navadnem pomenu besede, marveč študija o življenju svetega Alojzija. Duša, ki se hoče pogovoriti s svojim Stvarnikom in se prenoviti v svojem Bogu, ne

prezri te knjige! Namenjen je njim, ki mislijo, se bore in verujejo. Studije razpravljajo duševni razvoj močne osebnosti. Pesmi so večinoma Alojzijeve samogovori, izlivi duše, v kateri je upodobljen Kristus. Vendar te študije in pesmi niso fantastična pretiravanja, sanjarjenja, prazne domišljije, marveč, kolikor so mogli postreči mnogovrstni zanesljivi viri, prava podoba in bistvo svetega Alojzija. Ob tej knjigi se boste čutili bližje temu, kar je božjega in večnega. Velike duše so kakor visoki vrhovi. Na njih laglje in močnejše dihaš nego drugod. V zaupanju, da bo marsikdo svetega Alojzija rajši sprejel v preprosti sliki in pesmi kakor v resnih premišljevanjih, je knjiga sledila dobi svetega Alojzija v 16. stoletju, ko je pesem širila misli, ko je hotel celo veliki kipar Michelangelo govoriti v verzih. Duh svetega Alojzija je buditelj in borilec k novemu življenju. To se je posebno pokazalo v Mantovi ob tristoletnem spominu smrti svetega Alojzija 1891, ko je bil v Mantovi škof Jožef Sarto, poznejši papež Pij X. Po vzoru in duhu svetega Alojzija je škof Sarto obnovil sebe in svojo škofijo. Za to priložilo je priredil celo socialni kongres v Piacenzi in kmalu po prvem spet drugega v Padovi. Leon XIII. je z velikim zadovoljstvom pohvalil duhovno delo in socialni program mantovskega kofa v jubilejnem letu svetega Alojzija. Ob angelskem mladeniču iz rodu Gonzagov se je že nad 200 let prerajal katoliški svet in se je vzgajala zlasti mladina, tudi slovenska. Hvaležen spomin in svetnikov slovesen čas sta zahtevala tudi slovesno obliko knjige. Važni stvarni razlogi so prvotni obseg in proračun knjige podvojili. Tehnično je knjigo, ki je višek elegancije, uredil ugleden slovenski umetnik. Vendar je cena (Din 70.—) kljub lepi obliki in velikemu obsegu (nad 300 strani) zelo nizka in to po posebni velkodušnosti založnika. Naroča se pri Osrednjem vodstvu M. D. v Ljubljani, Pred škofijo št. 6.

Polzvedovanja

O priliki svetogorskega romanja je nekdo v Podbrdu pri prestopu na jugoslovanski vlak izgovoril črni usmeh kotvč z dvema ročema; na pločevinasti etiketi na zunanji strani je naslov: Ernest Mattoamruti 17. Inf. Reg. Karabinjerji so kotvč baje izročili neki stari ženi. Naproša se tem potom, da ga odda proti nagradi na naslov: Glavič Franc, posestnik, Hrastnica, p. Polhov Gradec.

Žrebanje cerkvene loterije v Žireh.

Dne 29. t. m. so bile v Žireh izžrebane spodaj označene številke. Rok za dviganje dobitkov traja do 1. oktobra t. l.; do tedaj nedvigljeni dobitki zapadejo župni cerkvi v Žireh. Kdor hoče dobitke dvigniti, mora poslati srečko na župni urad v Žireh. Odpravnino bo poravnala stranka, ki dobitke dvigne. Posebne tiskovine izžebanih števil se ne bodo razpošiljale; številke bodo razglašene v »Slovenec« in »Domoljub«. Naj vsakdo, ki pošlje srečko za dvig dobitka, pristavi vrsto in vrednost dobitka, da nam olajša kontrolo. Neplačane srečke seveda nimajo pravice do žrebanja.

Glavni in večji dobitki 1—100.

Serijska A: 20404, 21396, 18954, 13145, 23903, 13909, 26314, 15428, 15590, 21569, 1370, 15900, 21089, 18351, 13420, 17549, 16391, 3380, 21083, 3096, 17997, 15835, 5990, 3379, 9641, 16780, 18848, 22737, 7970, 19732, 12893, 2465, 13691, 16280, 18, 7634, 4625, 5161, 19055, 14400, 2427, 2047, 11008, 1622, 21869, 18232, 18310, 6282, 2911, 10515, 11271.

Serijska B: 6573, 8512, 519, 1931, 4855, 3781, 5410, 7209, 2698, 4266, 2551, 4018, 3300, 1954, 4470, 3008, 531, 8458.

Serijska C: 2172, 2081, 3234, 2481, 5131, 5199, 3976, 2810, 3520, 599, 176, 3087, 2741, 3471.

Serijska D: 1629, 1581, 2921, 2425, 4976, 4642, 4124, 4149, 3571, 870, 8001, 3930.

Serijska D: 919, 2670, 630, 201, 1145.

50 dobitkov à 300 Din.

Serijska A: 12970, 21777, 19533, 15772, 14375, 6672, 10716, 11899, 25131, 11120, 12943, 3581, 8355, 9455, 24178, 19900, 20700, 5644, 6331, 10384, 6301, 9028, 10947, 6768, 18381, 12400, 21169, 5908, 4274.

Serijska B: 3882, 3897, 3078, 6870, 7948, 6994, 76.

Serijska C: 1270, 576, 5496, 3747.

Serijska D: 908, 3602, 208, 1543, 2148, 655, 4480.

Serijska D: 398, 2511, 279.

(Dalje.)

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 9. sept. 1926.

Višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Baro-	Toplota	Rel. vlaž.	Veter in brzina	Oblačnost	Vrsta padavin	V Ljubljani je
kraj	čas	v C°	v %	v m	0—10	ob opazovanju	v mm do 7h
Ljubljana (dvorec)	7	768.9	17.8	72	NE 1	9	
	8	769.0	18.4	74	N 1	9	
	14	767.1	23.2	55	N 1	4	
	21	767.9	20.6	69	N 1	8	
Maribor		769.3	16.0	90	E 1	10	
		769.4	19.0	65	NE 1	10	
	8	768.0	19.0	73	mirno	2	
		767.8	20.0	76	mirno	0	
Zagreb		766.7	24.0	48	NW 3	0	
		765.5	26.0	42	mirno	1	
Belgrad		769.8	11.0	—	SW 1	5	
Sarajevo							
Skopje							
Dubrovnik							
Praga							

višji ko večeraj za 2.1 mm

Čenjenim čitateljem se priporočajo naslednje tverdke:

Pri „AMERIKANCU“ Ljubljana, Stari trg 10 Kupite najcenejša klobuka, čepice, perilo itd. Modno blago.	„Jugometalija“ r. z. o. o. z. Industrija pločevinastih izdelkov Ljubljana Kolodvorska ulica 18	FRANC LEVEC mesar govejega mesa Ljubljana Ok. Zmajskega mostu, blizu Jugoslovenske tiskarne	Rudolf Radovan tapetnik Ljubljana, Krekov trg 7
Prodajalna K. T. D. (H. Ničman) Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2.	Stanko Kešlin brivni salon Ljubljana Kopitarjeva ulica št. 1, nasproti Jugoslovenske tiskarne	Martinc, Černe & Komp. dr. z o. z., plesarska in črkoslik. tverdka, LJUB LJANA, Igriska ul. 6	Josip Satran špecerijska trgovina LJUBLJANA Šolski drev. 4 (Smanjila)
FRANC FUJAN krovstvo in zaloga strešnih potrebščin Ljubljana - Galjeva 9.	TEOD. KORN kleparsko in izdelovalsko podjetje Ljubljana Poljanska cesta št. 8	Oražem & Jančar pohištvena ličarja in pleskarja Ljubljana, Breg	Šolske zvezke ima v zalogi KNJIGOVEZNICA K. T. D. v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6/II.
IVAN JAVORNIK mesar Ljubljana, Domobrankska c. 7 Stožnica poleg Zmajskega mostu	Ivan Križnar krovec Ljubljana Hrenova ulica št. 9	JOSIP OLUP trgovina manufakture in oblik Ljubljana, Stari trg 2 (na vogalu)	Pavel Stele AUTOTAKSI Ljubljana, Poljanska cesta 3 Telefon 942
Solske knjige ima v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani	Jakob Kavčič parna pekarna Ljubljana, Gradišče 5 Podruž.: Prešernova 14	K. Pečenko trgovina vseh vrst usnja in čevljarjskih potrebščin Ljubljana, Sv. Petro cesta 32	LEOPOLD ŠEGA Jermenar Ljubljana, Poljanska c. 49
Angeloslav Hrastnik manufakturna trgovina Ljubljana, Karlovska c. 8	Deželna lekarna pri „Mar. Pomagaj“ Mr. ph. M. Leustek Ljubljana, Resljeva cesta 1	PRISTOU & BRICELJ črkoslikarja, Ljubljana Aleksandrova c. 1 Telef. 908 Ustan. 1903	Peter Žitnik splošno kleparstvo LJUBLJANA Poljanska cesta 31

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko!

2 penzionarja

(infi) dobita lep solnčen dom z dobro kuhinjo in souporabo klavirja pri Stefi Böhm - Wien VII., Neubaugasse 29. 6161

ISČEM MESTA

kovača ali ključavničarja. Služboval sem že za pomožnega strojnika. - Naslov v upravi št. 6163.

ZOBOZDRAVNIK

dr. Ivan Eržen
v Kranju
NE ORDINIRA
od 11. septembra do 1. oktobra 1926.

SOBARICO

starejšo, zdravo, pridno in snažno, katera se razume na pranje in likanje perila, z daljšimi spričevali, sprejemem. Ponudbe na upravnštvo pod šifro: »Sobarica« št. 6104.

Gradb. tehnika, arhitekta ali inženjerja

takoj sprejememo. — Oferte le z navedbo prakse in plače pod šifro »Tehn. biro« št. 6160 na upravo »Slovenca«.

Poravnajte naročnino!

Mlekarska zadruga v Črnomlju ima v zalogi večje množine prvovrstnega

trapist. sira

za katerega išče stalnega odjemalca. 6009

Izjava

Podpisani Fr. Osenk iz Vrhnike 73 izjavljam, da nisem plačnik dolgov, katere bi kjerkoli napravil moj sin Ivan Osenk. — Vrhnika, 4. sept. 1926. — Franc Osenk. 6159

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah
Černe, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Volno in bombaž

za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobiti po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu PRELOGU — Ljubljana, Stari trg št. 12 — in Židovska ulica št. 4.

Dva motorja

za surovo olje, 6 in 8 HP, se prodasta. — Gaberc & Videnšek, Celje. 6174

Večje količino

smrekovih in jelovih drogov

v dolžini od 5 do 10 m ter srednjega premera od 10 do 14 cm. SE KUPI. Drogovi morajo biti zdravi, ravni in obeljeni. — Cenji, ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »DROGOVI« št. 6150.

Praščiči bolehaljo

Zato ne bodite brez Sadnikarjevega zdravilnega praška soper obolenje praščičev, ki je sigurno učinkovito! 1 zavoj 12 Din. 10 zavojev 100 Din. Izdeluje in razpošilja samo: lekarna HOČEVAR, Vrhnika 23. Oglejte si tudi vse druge moje specialitete in domače lekarnice za živino in ljudi na vselejmu, paviljon H!

Inserirajte!

Podpisani naznanjam p. n. občinstvu, da je posest, prej Ivana Darmatija, šmartno pod Šmarno goro št. 56, premišnične in nepremičnine, kakor tudi gozd, moja last, zato svarim pred nakupom vsakogar.

Franc Trojer.

H. R. Haggard - P. M. Cernigoj:

Jutranja zvezda.

Roman. Brošir. Din 30.—, vezano Din 40.—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.